

Policing the Corona-Protests

University of Twente, Enschede
Management, Society and Technology
Bachelor Thesis
L.M. van der Struik (S2208520)

1-2-2022
Word count: 11988
Ethical approval number: 210481

1st Supervisor: Dr. A.J.J. Meershoek
2nd Supervisor: Prof. Dr. B.J.R. van der Meulen

Abstract

The recent outbreak of the coronavirus and the imposed corona-measures led to the rise of corona-protests. The police play an important role here, being responsible for public order keeping. This research investigates the policing of the corona-protest of January 17 2021. The following research question will be answered: ‘To what extent can the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 be explained by the mode of policing?’. On the basis of theory on large-scale public order keeping by the Dutch police, it is expected that the police’s preparation for the protest, the police’s information about the protest, the strategy for the police action, the police action and the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police are factors that explain the outcome of the corona-protest. To gather data, two interviews were held with Amsterdam police officers. Differences as well as similarities were found between the policing of ordinary protests and the policing of the corona-protest of January 17. The study's findings revealed that the mode of policing as well as the presence of the corona-measures and the behaviour of the demonstrators played a role in explaining the derailment of the corona-protest on January 17, 2021.

Table of Contents

1. Introduction	2
1.1 Introduction to the topic	2
1.2 Corona-protest in Amsterdam, January 17 2021	2
1.3 Research questions	3
1.4 Scientific and social relevance	4
2. Background	5
3. Theory	6
4. Methodology	15
4.1 Research Design	15
4.2 Data Collection Method	16
4.3 Case Selection and Sampling	16
4.4 Limits of the research	17
5. The preparation of the corona-protests	17
5.1 Preparation	17
5.2 Information	18
6. The police response to the corona-protests	20
6.1 Strategy	20
6.2 Police action	21
6.3 The behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police	22
7 Conclusion	24
8 Discussion	25
9 References	27
10 Appendix	30
10.1 Interview questions first interview (04-06-2021)	30
10.2 Interview questions second interview (10-06-2021)	31
10.3 Interview transcript first interview (04-06-2021)	1
10.4 Interview transcript second interview (10-06-2021)	10

1. Introduction

1.1 Introduction to the topic

At the end of 2019, COVID-19 broke out, and since March 2020, the World Health Organization officially defined the coronavirus as a pandemic (NOS Nieuws, 2020). Countries worldwide were affected by the virus. Governments came up with several measures to contain the virus, and as a result, public life in many countries became severely restricted. Among others, lockdowns and curfews were imposed and schools were closed. Furthermore, wearing a mask became obligatory in many countries and people were encouraged to work from home (Oosterwechel & Swolfs, 2020).

Many countries faced protest movements against the imposed corona measures (RTL Nieuws, 2021). These protests arose out of dissatisfaction over the measures, as the protesters did not agree with the restrictions of their freedoms. During the corona pandemic, the police play an important role, as the police have to ensure that the policies devised by the government are enforced. And, especially as the police are responsible for public order keeping at the corona-protests that arose. In this research, the policing of the corona-protest that took place in Amsterdam, January 17, by the Amsterdam police will be investigated. The aim of the research is to explain to what extent the derailment of this corona-protest can be explained by the mode of policing of the Amsterdam police.

1.2 Corona-protest in Amsterdam, January 17 2021

In Amsterdam, on January 17 2021, around 2000 people gathered at the Museum Square to protest against the corona measures and the cabinet (NOS Nieuws, 2021). The demonstration was prohibited in advance, but nonetheless protestors crowded the square around 2 p.m. They did not keep their distance from each other and hugged each other demonstratively. After approximately fifteen minutes, the municipality decided that intervention was necessary, and the police was charged with the task to dissolve the demonstration. A state of emergency was declared, meaning that no one was allowed to stay on the square any longer. But, the demonstrators did not leave the square. They started to throw fireworks and climbed on the vehicles of the riot police (Raatgever & Herter, 2021).

The demonstration on January 17 was announced a week in advance, but the Amsterdam triangle, consisting of the mayor of Amsterdam, the police chief and the chief officer, prohibited the protest (Spetter, 2021). The reason to prohibit the protest was because it would pose a danger for public health and public order to demonstrate with so many people at the Museum Square. Therefore, another location in Amsterdam was designated where 500 people were allowed to protest (NOS Nieuws, 2021). The organizer then called off the demonstration entirely. But, at least a thousand people had already expressed interest in the protest on Facebook. And, via Twitter, people announced that they would 'spontaneously have a cup of coffee' on the Museumplein - suggesting that they do not know about the demonstration plans (Raatgever & Herter, 2021).

The police and the riot police came to the square out of precaution already before 2 p.m., when the demonstration would start initially (Raatgever & Herter, 2021). The municipality also warned earlier that Sunday not to come to the square, but the protesters showed up at the Museum Square nonetheless (NOS Nieuws, 2021). The protesters came from a variety of backgrounds; some want more attention to healthcare, some are owners of small and medium-sized enterprises looking to open their own businesses and others are conspiracists or anti-vaxxers. The demonstrators only had one thing in common: they all opposed the government's corona policy. Many protestors joined the demonstration of January 17 as a result of calls on social media. And, by many rioters that came to the Museum Square, the storming of the Capitol in Washington was seen as an inspiration (Kist, 2021).

Even though the demonstration went peacefully, the police had to intervene as the protesters did not adhere to the corona measures (Kist, 2021). The police warned the protesters multiple times to leave the square, but without result (NOS Nieuws, 2021). A state of emergency was declared, and police dogs and water cannons were deployed. Some of the demonstrators brought fireworks and bladed weapons with them, and some started throwing rocks at the police. Some of the protestors were clearly looking for a confrontation with the police, and started attacking police officers (Kist, 2021). In total 115 people were arrested, among which 7 for public violence and the others for not obeying police orders. It remained unquiet around the Museum Square for a long time that day (NOS Nieuws, 2021).

So, the protest on January 17, 2021 has gone quite out of hand. It all started when protesters refused to leave the museum square and instead confronted the police. The demonstrators then started throwing fireworks and stones at the police. And, the police deployed horses, dogs, and water cannons to disperse the demonstrators. Numerous uprisings took place between the activists and the Mobile Unit agents that afternoon. Finally, the police removed the demonstrators to the surrounding streets by use of force (Spetter, 2021).

1.3 Research questions

The main research question for this paper is:

‘To what extent can the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 be explained by the mode of policing?’

This question is an explanatory research question. In order to answer the main research question, three sub questions were made. In the chapter answering the first sub question, the tried and tested elements of the Amsterdam police strategy are described and explained. In the chapter answering the second sub question, the differences in the preparation of the corona-protests and ordinary protests by the Amsterdam police are described and explained. And, in the chapter answering the third sub question, the differences in the response of the Amsterdam police to the corona-protests and ordinary protests are described and explained. In answering the second and third sub question, it is looked at whether the explanatory factors from the theory section are indeed applicable to this corona-protest. Then, on the basis of the answers of all three sub questions, the main research question can be answered.

The sub questions for this paper are:

1. What are the tried and tested elements of the Amsterdam police strategy for large-scale public order management?
2. Was the police preparation for the corona-protest of January 17 different compared to ordinary protests?
3. Was the police response to the corona-protest of January 17 different compared to ordinary protests?

In the following of this paper, firstly the scientific and social relevance of the research is explained. Then, information about the situation of the corona pandemic, including the corona-measures that were applicable in January 2021, is included in the background section. Thereafter the theory section can be found, which includes five explanatory factors that influence the outcome of large-scale public order keeping. Also the first sub question will be answered in this section. After the theory section a method section is included, in which the methods are described that are used in this research. Then, there are chapters on the findings, which include the answers to the second and third sub question. Thereafter, the findings will be summarized in the conclusion, and the main research question will be answered. The final section of this paper is the discussion, which will end this paper by giving some suggestions for further research.

1.4 Scientific and social relevance

Investigating the police response to the corona-protest of January 17 is relevant for multiple reasons. The protests against the corona-measures occurred recently, and many have gotten quite out of hand. In this study, one specific corona-protest was analysed. As a result, this study has contributed to more insight into the policing of the corona-protests and more insight into why a protest gets so out of hand. That makes this study scientifically relevant.

Because the research will lead to knowledge about why the corona-protest got out of hand, it enables the Dutch police to learn from what happened. This can then enhance the quality of policing protests. Also demonstrators and politics could learn from what happened. The research is thus relevant for citizens, politics and the police as it is beneficial to society as a whole when demonstrations can take place peacefully. That makes this study socially relevant.

2. Background

In this section, background information will be given about the situation of the coronavirus and the corona-measures in January 2021 in the Netherlands.

In the week prior to the corona-protest on Sunday January 17, there was an update on the situation of the coronavirus in the Netherlands on January 14. In the Netherlands, there were 2,507 covid-patients hospitalized at that time, of which 693 patients in the ICU (NOS Nieuws, 2021). The number of covid-patients who died fluctuated around 100 per day at that time. At January 14, 6575 new confirmed corona-infections were reported. The most recent corona-measures that were announced by the Dutch cabinet prior to the corona-protest on January 17 were announced on January 12, 2021. At that moment, the number of Dutch people who became infected with the coronavirus was decreasing slightly. That meant that the lockdown in the Netherlands had some effect. But, the daily infections had to be reduced much further and faster, in order for the number of covid-patients in hospitals to decrease as well. Therefore, the Dutch cabinet decided that the Netherlands would remain in lockdown until at least February 9 (Rijksoverheid, 2021).

With regard to the measures that were in effect from January 12, people must work from home and must keep 1,5 meters distance. Also face masks must be worn and people were allowed to receive a maximum of two persons per day. Furthermore, public locations were closed and food and beverage outlets were closed, but ordering from restaurants was possible. All non-essential shops were closed as well, and there was an alcohol ban after 8pm. The practice of non-medical contact professions such as hairdressers was prohibited and indoor sports locations were closed. People must stay at home as much as possible and only travel by public transport if necessary. The citizens should stay in the Netherlands and should not book a trip abroad until March 31 (Rijksoverheid, 2021). Primary education and day-care might open again on January 25, but secondary and higher education would remain remote until February 7.

At January 12, a curfew has not yet been imposed. However, imposing a curfew remained a serious option, and the cabinet asked the OMT for advice about the curfew. At January 12, the Dutch prime minister and the minister of Health, Welfare and Sport announced that they would decide whether to impose a curfew or not in the beginning of the week following the week of January 12 (NOS Nieuws, 2021).

3. Theory

This chapter provides an overview of various theories from previous studies related to public order keeping. This theoretical framework will help to answer the research question posed in this study. First, general theories on public order keeping are discussed. Thereafter, theories relating to five explanatory factors that may affect the differences in public order keeping between corona-protests and ordinary protests in Amsterdam are discussed. This chapter therefore answers the first sub question ‘What are the tried and tested elements of the Amsterdam police strategy for large-scale public order management?’.

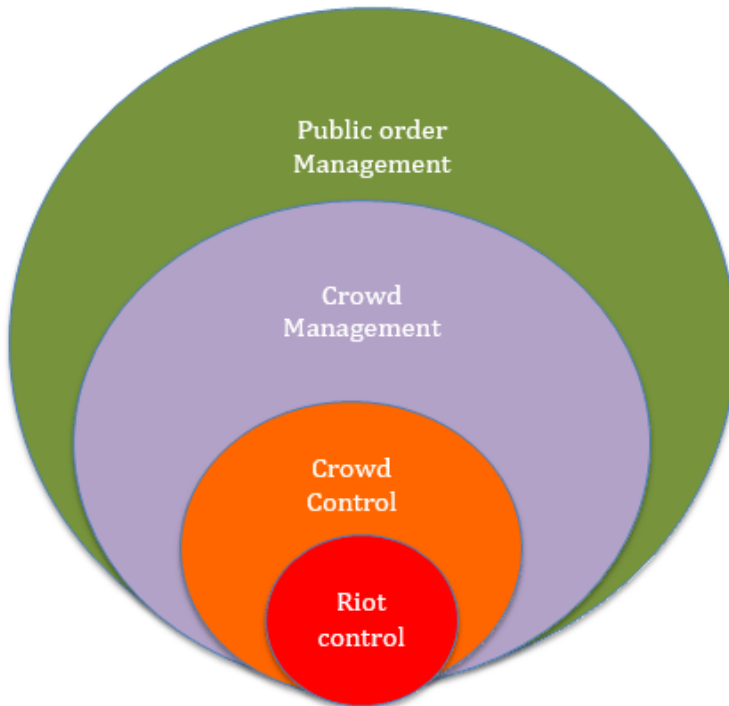
1 General theory on public order keeping

Public order is the normal course of events – determined by time and place – in places that are accessible to the public. The freedom to use these places safely in accordance with their intended use characterizes the normal course of events. Public order is disrupted when this security is threatened, for example, because freedom of movement is impaired or people and goods are in danger. A distinction is often made between small-scale and large-scale disturbances of public order. Small-scale disturbances include, for example, nuisance caused by young people or incidents in entertainment areas, whereas large-scale public order disturbances include events involving large crowds, such as demonstrations and football matches (Muller et al., 2015: p.529).

Large-scale public order keeping is referred to by a variety of terms. Modern public order keepers engage in public order management, which goes far beyond fighting or preventing riots. It can be defined as the systematic planning and direction of events in the public domain where there is a risk of disturbance of public order, regardless of the number of people gathered. Crowd management is then part of public order management in cases where larger groups of people gather. Crowd management is about systematically planning for and directing the orderly flow of large-scale events. Crowd control is used when restrictive measures are implemented, and riot control is only used in a small percentage of cases, as violent incidents may necessitate this. There is no such thing as a time sequence in which crowd management is followed by crowd control, which is followed by riot control. An incident or a disturbance of public order is the starting point for the measures to be taken in crowd control and riot control, but this is not the case with public order management and crowd management. There, the starting point is the order, a specific event or an event in which there is a risk of disturbance of the order (Muller et al., 2015: p.531). Figure 1 shows the way in which the concepts public order management, crowd management, crowd control and riot control relate to each other.

Figure 1

The way in which the concepts public order management, crowd management, crowd control and riot control relate to each other

Note. Amended retrieved from Safety, by Crowd Professionals, n.d. (<https://www.crowdprofessionals.nl/safety>).

Internationally, different styles of public order enforcement are distinguished, such as 'hard' versus 'soft,' repressive versus tolerant, reactive versus preventive and confrontational versus consensus-oriented (Della Porta & Reiter, 1998). A distinction is made between an 'escalated force' and a 'negotiated management' approach to public order keeping as well. There is a one-sided concentration on riot control, the approach is paramilitary, and solutions are frequently sought in greater and more far-reaching technology, (violent) resources, and powers in an escalated force strategy. Negotiated management aims for cooperation and communication between the police and individuals concerned, as well as a certain level of tolerance for minor breaches of the order (Muller et al., 2015: p.539-540).

On the basis of research, Reicher et al. (2004, 2007) identified four strategic principles for successful public order keeping. These four principles are summarized in table 1.

Table 1*The four strategic principles for successful public order keeping*

Principle	Explanation
Knowledge	The police tactics must match the risk assessments. The police must have enough information about the different (sub)groups involved in the demonstration. Information is required about their norms and values, their goals, their expectations of other groups and their history.
Communication	The police must communicate actively and clearly with all parties involved in the demonstration or event.
Facilitate as far as possible	The police should consider and facilitate the intentions and goals of the demonstrators, to the extent these intentions and goals are reasonable and legitimate.
Differentiate	The police must differentiate between individuals and groups who actually pose a threat to public order and those who do not.

For effective public order keeping, maintaining a balance between the perceived risks and the police deployment and -action is critical as well. If there is no balance, the perception arises that the police measures that are taken are not appropriate to the situation, resulting in increasing support for antisocial behaviour and in an increased risk of escalation of aggression. If attendees of the demonstration observe this balance, mutual social control and cooperation with the police are promoted. This increases the risk of marginalization and isolation of violent individuals, and it leads to a lack of support for (and even opposition to) antisocial behaviour and to conflict avoidance (Muller et al., 2015: p.549).

2 Preparation

The first explanatory factor that will be discussed is preparation; the way police actions at large-scale demonstrations are prepared. The police play a key role at demonstrations or events in the Netherlands. This is because the police gathers information, has tasks with regard to maintaining public order and has contacts with both the government and citizens. Prior to events, the police contact citizens to reach an agreement and advise the government. The police also prepares risk analyses, considers various scenarios and adjusts her preparations accordingly (Adang et al., 2009).

Over the years, high-profile incidents have guided the way in which the police prepare for public order keeping. Following some large-scale disturbances of public order in the 1960s and 1970s, mobile units were professionalized as riot control units, and mobile unit training courses were developed. And, as a result of the problems that arose during the large-scale disturbances of public order in the 1960s, the so-called triangular consultations arose (Muller et al., 2015: pp.531-535).

Within this local triangle, the mayor, the public prosecutor, and the chief of police deliberate on whether and under what conditions a large-scale demonstration will be permitted. The mayor ultimately decides on the demonstration. The mayor may limit a demonstration for one of three reasons: to combat or prevent disorder, to protect health, or to facilitate traffic flow. The actions of the police during a protest are also determined by this triangle (Politie, n.d.).

In advance of a demonstration, the police decide which measures are appropriate and necessary based on current information. The police will contact the organizers in advance to make arrangements. The police monitor traffic heading to the demonstration to ensure a smooth traffic flow and because they want to know the number and type of visitors. Among other things because the police want to prevent rioters from mixing with members of the public who want to demonstrate peacefully (Politie, n.d.). In the Netherlands, the administration is mainly involved in the phase prior to planned demonstrations and events, when determining permit conditions, policy principles and tolerance limits (Adang et al., 2009).

So, preparation is crucial for successful public order keeping. Namely, when the preparation for an event is insufficient, and insufficient attention is paid to risk analyses and different scenarios, the likelihood of incidents is higher than when extensive preparation has occurred prior to the event (Adang et al., 2009). Also according to Narr et al., planning and preparation are essential for properly handling mass demonstrations and other major events. According to their study, agencies with recent experience managing large demonstrations emphasize the importance of early and thorough planning. This is because a sound planning strategy lays the foundation for making well-informed and competent judgments. A well-executed planning process helps an agency's internal resources prepare for a variety of scenarios while also assuring cooperation among partner agencies who will be sharing resources and information during the event. The planning process is therefore regarded as critical to improving the security and safety of both police officers and the public (Narr et al., 2006).

3 Information

The second explanatory factor is information. The estimation that is made by the police is an important starting point for successful public order keeping. The police tactics that are used must match the risk assessments and must be based on knowledge of the various (sub)groups involved (Adang et al., 2009).

The police gather information to allow the mayor to make the decisions necessary for public order keeping. This may include decisions about police deployment, logistical measures, and (other) applications of the municipal law, permit renewal, determining the time and duration of an event, and other public order and safety-related decisions. It is typical of decisions to be made in the context of public order that information about the movements and activities of groups of people, as well as the potential consequences for public order, is required. The information gathering therefore refers to groups; information about a person is only collected if this is necessary to gain a better understanding of the movements and activities of groups and persons (Muller et al., 2015).

In 1999, an appointed committee proposed legal regulations for information gathering in the context of public order. When the police collect information in the context of public order, they should pay close attention to systematic observation, the use of informants, and the use of police undercover. The approach that explicitly uses these methods has been studied in 2005 by Ferwerda and Adang and is now being implemented nationally (Muller et al., 2015).

Information is crucial for successful public order keeping. Namely, an adequate information position, a complete exchange of information, and actually following groups are required to effectively combat confrontations during large-scale events. Information is needed for the preparation for the event. When there is a lack of information, the police's ability to prepare for the event efficiently is limited. This is because, based on the information gathered, the police department prepares risk analyses, considers various possible scenarios, and adjusts her preparations accordingly. To effectively manage public order, the police tactics must match risk assessments and be based on knowledge of the identities of the various people involved in the event (Adang et al., 2009). Also according to Narr et al., information is critical in managing large-scale protests. They argue that gathering intelligence from a variety of sources prior to the event can assist an agency in preparing for a variety of possible scenarios. In addition, staying informed of developments and breaking events during the demonstration and communicating that information to those who require it can greatly contribute to the event's effective management (Narr et al., 2006).

4 Strategy

The third explanatory factor is strategy; the strategy that the police have for public order keeping at large-scale demonstrations. With regard to different international styles of public order keeping, public order keeping in the Netherlands mostly resembles 'negotiated management' (Adang et al., 2009). Over the last decade, there has been a general trend in the policing of protests in many Western countries in which police officers have sought to avoid using excessive force in order to prevent forceful intervention. Through increased use of conversations between police and demonstrators, the emphasis has shifted from harsh law enforcement to peacekeeping methods (Della Porta & Reiter, 1998). Meaning, with negotiated management, the police manage rather than repress protests, thereby protecting the right to demonstrate.

One could see the concept of negotiated management for example in the peace unit of the Amsterdam police. This peace unit is a group of experienced police officers who are deployed during demonstrations. The officers wear yellow vests, and are among the protestors. They aim to stop any disturbances that may rise during the demonstration immediately. Therefore, they directly and quickly call people on their behaviour when they behave in an undesirable way (Adang et al., 2009). The purpose of deploying the peace unit is to prevent large-scale deployment of the police and/or the Mobile Unit (Van Hoek & Van Soomeren, 2014).

Next to the peace unit of the Amsterdam police, more initiatives were introduced in the Netherlands that fit with the concept of negotiated management. These initiatives have been referred to as the polder model of the Dutch police's public order keeping strategy. This strategy includes for example the involvement of negotiators, as during the Betuweroute evacuations, and also the 'empathy as a tactic' in relation to the nonviolent removal of a forest

in Schinveld by the police and the Royal Netherlands Marechaussee. Similar efforts exist in other countries as well, such as Berlin's successful 'anti-conflict' teams that are deployed during the city's annual May 1 celebrations (Muller et al., 2015).

Furthermore, the Dutch police have several units that can be deployed during protests, like the detention unit. The detention unit arrests people at protests. The arrests are aimed at making the conflict inherent in the demonstration less intense and at taking out the largest troublemakers. The members of the Detention Unit usually walk between the protesters in civilian clothes. As a result, these officers do not stand out and can see if criminal offenses are being committed and who the troublemakers are. The Detention Unit's aim is to isolate and arrest the most influential ringleaders in order to restore peace (Politie, n.d.).

During major actions such as protests or mass demonstrations, the Mobile Unit is frequently on standby. The Mobile Unit is made up of six groups of eight people, each with its own group commander and vehicle driver. The Mobile Unit's strength is acting as one unit, and it is capable of completing tasks quickly and autonomously. Police riders and the dog brigade occasionally join Mobile Unit activities as well. And, when public order is violated, a method of dispersing individuals that is frequently used is the use of a water thrower. It has the ability to spray a powerful jet of water over a long distance but is not dangerous at close range (Politie, n.d.).

Research by Adang et al. into large-scale law enforcement made it clear that police action mainly leads to problems or criticism if there is a lack of balance and if the deployment, action or treatment do not match the actual situation (Adang et al., 2009). As a result of such findings, a recent trend toward more flexible forms of large-scale police intervention has emerged. While the emphasis in training has been on formation and line performance since the 1980s, various variations of what was referred to as a "flex Mobile Unit" have been developed within various regional forces. The training and organization of the entire Mobile Unit are now being adapted to a practice in which there is an increasing need for flexibility when performing in a wide range of situations. As a result, large-scale deployments are now more common in public order enforcement. Persuasion and guidance have surpassed combat in importance; switching between levels of violence is required, and flexible scaling up and down must become the norm (Muller et al., 2015).

According to the Dutch cabinet, the Dutch police work with area-based policing and is continuously present in 'the capillaries of society' and work on the basis of 'knowing and being known' in the neighbourhoods and on the street. In this way, community police officers in the Netherlands maintain good contacts with the population, which leads to more mutual understanding. It also enables the police to identify and, where possible, prevent problems at an early stage, deploying their investigative, supervision, enforcement, and advice functions (Muller et al., 2015). The importance of this area-based policing strategy of the Dutch police is shown by Adang et al. (2010). If there are incidents, a de-escalation strategy that combines prevention and repression and empathy and enforcement, turned out to be critical to preventing riots. Such an approach is only possible with a police force that is deeply embedded in the community and can draw on existing contacts and relationships (Muller et al., 2015).

All in all, strategy is crucial for successful public order keeping. Because of the polder model of the public order keeping strategy of the Dutch police, the police manage rather than repress

protests. They do so in a peacekeeping way. The deployment of the peace unit, which talks with demonstrators and is deployed to immediately stop any disturbances that arise during a protest, is an important part of this strategy. Also the deployment of the detention unit is crucial, as this unit takes out the largest trouble makers in order to restore peace in the event. Furthermore, because of the trend toward more flexible forms of large-scale police intervention, the change of problems caused by large-scale police action is reduced. This is because in this way police deployment and action can be better adjusted to the situation. This is also aided by the strategy of having several units available to deploy as needed in the current situation. Finally, a de-escalation strategy combining prevention and repression and empathy and enforcement, is essential for preventing riots.

5 Police action

The fourth explanatory factor is the police action (at large-scale demonstrations / events). Protests are overseen by the police on behalf of the mayor to ensure the safety of protesters and the surrounding area. As a result, the police are visible and in contact with the demonstrators. If necessary, police action is aimed at de-escalating tensions. When criminal offenses are committed, agreements are broken, or the health of protesters or bystanders is endangered, the police intervene (Politie, n.d.)

In the Netherlands, the mayor is crucial to maintaining public order. The police, however, play an important role in advising the mayor on decisions to be made to maintain public order. According to the Police Act, the mayor is also the competent authority for police actions in the field of law enforcement and is accountable to the municipal council for this. The police enforce the government's delegated monopoly on violence and are authorized to act to maintain public order. The mayor has the authority to issue orders and ordinances with regard to public order keeping (Muller et al., 2015).

According to Adang et al. (2009), the Dutch riot police, the Mobile Unit, is often deployed in large-scale police actions. The primary task of the Mobile Unit is to prevent disruptions to public order. Most often the Mobile Unit is deployed at football matches and demonstrations (Politie, n.d.). On average, the deployment of the Mobile Unit happens nearly once a day in the Netherlands (Adang et al., 2009). The strength of the Mobile Unit is that they act like one unit (Politie, n.d.). The study of Adang et al. also showed that group action is the strongest point of the Mobile Unit. Another strength is that the Mobile Unit has established procedures and acts accordingly. This ensures uniformity and allows interchangeability between different regions in the Netherlands. Another strong point is that the Mobile Unit is well trained and shows authority. A weak point is that this unit is slow and sluggish. The Mobile Unit cannot always respond quickly enough to changing circumstances in large-scale police actions. Another weak point is the 'us and them' attitude that exists between the Mobile Unit and the public. The members of the unit should communicate more with the public, and justify their actions where possible. In addition, too little interregional exchanges take place, and hence large differences exist between the Mobile Units of different police regions (Adang et al., 2009).

Adang et al. did a study into large-scale public order keeping in the Netherlands. The researchers focused on five events that occurred in Rotterdam, Den Haag, Amsterdam,

Voorschoten and Pijnacker. Among others, they studied the policing of the student protest that took place on the Museum Square in Amsterdam on November 30, 2007. According to the police, the national action day on November 30, 2007 passed relatively quietly. This was partly because of the visible presence of the police and because the police arrested 26 people that day. At the moments that things threatened to go wrong during the protest, the Mobile Unit was not (visibly) present. But, after the Mobile Unit became visibly present again and reacted, the situation became manageable very quickly or ended by itself (Adang et al., 2009).

Police action at large-scale events is thus important. The police oversee protests to ensure the safety of protesters and the surrounding area. And, the police play an important role in advising the mayor on the decisions he or she has to make with regard to public order keeping. For successful public order keeping, it is important that the police action is aimed at de-escalating tensions, and that the police intervene when criminal offenses are committed, agreements are broken, or the health of protesters or bystanders is endangered. It is also critical that when things threaten to go wrong during the protest, the Mobile Unit becomes visible and reacts quickly, so that the situation ends or quickly becomes manageable again. Switching between regular police and Mobile Unit at the appropriate time is crucial as well, in order to avoid problems with the police action during the event.

6 The behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police

The final explanatory factor is the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police (at large-scale demonstrations). The organizers of demonstrations and events have a major influence on the developments during these events. Prior to the planned demonstration or event, the organizers make arrangements with the police. And, during the event the organizers make use of repressive forces, security personnel or stewards in order to make sure things run smoothly. When citizens are unwilling to do so, escalation becomes more likely. Also when the size of the demonstration or event and the professionalism of the organizers are not balanced, escalation becomes more likely (Adang et al., 2009).

At large-scale events, there are two types of disturbers. On the one hand, occasional disturbers who are incidentally involved in disturbances. On the other hand, a much smaller number of notorious disturbers, who systematically disrupt the order on various occasions. In order to prevent disturbances in the long term, the person-oriented approach of notorious disturbers is crucial. Preventing disruptions caused by occasional disrupters entails primarily influencing the event in a favourable manner. This has an impact on many aspects of planning and implementation, ranging from programming to the actual police actions at the event, moderation in the use of resources by the police, and the deployment of experienced key officials (Muller et al., 2015).

The initiation/escalation model of collective violence distinguishes between factors that play an interactional and situational role in the development of collective violence and the factors that are responsible for its escalation (in the sense that an increasing number of people become involved in the violence). Collective violence begins or is initiated in one of two ways: in response to a specific triggering event or spontaneously for no apparent reason (Muller et al., 2015).

In the first way, violence can initially arise from individual reactions to specific elements or frictions in a situation, for example challenges or provocations, measures taken by the police or another clearly identifiable trigger. But it is also possible that violence occurs without a clearly identifiable external reason. This type of violence is not reactive and is often planned in advance. It is almost exclusively accounted for by groups of young men and is mainly aimed at similar, rival groups. However, not in all cases where young men gather with the intent to commit violence or even actually initiate small-scale incidents, the violence subsequently expands or escalates. It is often first tested how much support the initiatives enjoy or how many like-minded people are present or how the police or (potential) rivals react to the violent initiatives (Muller et al., 2015).

Two mechanisms are responsible for the escalation of violence, either separately or jointly. The first important mechanism is that there are (perceived) opportunities to commit risk-free violence with little risk of repercussions, punishment, or negative consequences. This is because also the disturbers are risk averse. Even in tense situations, only a small percentage of the group engages in the most dangerous behaviours (direct physical confrontation with an opponent), with the vast majority opting for less dangerous alternatives (such as yelling, gesturing, running) or remaining aloof (watching, distancing, moving away). Even perpetrators of violence prefer to throw objects from a distance rather than engage in physical fights, and much violence is directed at objects (fences, buses, trains) rather than individuals who can respond. Also the fact that violent young men operate in groups, as well as the fact that they avoid or flee confrontations they cannot win, is a form of risk reduction. It has been discovered that when police are not present in high-risk areas, violence increases. In general, the police are rather avoided. Most confrontations with police, particularly with football hooligans, occur only after the police have intervened in some way. Much of the collective violence during events is clearly opportunistic in nature, with (perceived) opportunities to engage in violent behaviour without punishment playing a significant role (Muller et al., 2015).

The second important mechanism for the escalation of violence in an event is the existence of an 'us versus them' antagonism between two different groups present at the event. The more antagonistic the relationship between the two groups, the more frequent violence between them occurs. This is clearly the case for the relationship between rival supporter groups for example, but also for the relationship between some groups of protesters and the police (Muller et al., 2015).

It is not the case that collective violence is usually or typically triggered by police interventions, but collective police actions are often associated with the escalation of violence. The collective nature of these police actions contributes to an us-them perspective or sometimes reinforces or even causes it, leading to more in- and out-group behaviour and to the fact that more individuals engage in violent behaviour. This can be explained by the Elaborated Social Identity Model (ESIM). According to this model, when an initially heterogeneous crowd is treated as a homogeneous crowd by the police, those involved come to see themselves as members of a common category, initiating a cycle of increasing tension and escalating conflict. If a confrontation arises between two groups (for example, a group of football supporters with the police), football supporters who are not part of the 'hard core' and are not out for violence, may also feel part of the group that is being attacked. It is this group

dynamic that causes greater numbers of individuals to become involved in collective violence, thus causing escalation in an event (Muller et al., 2015).

The behaviour of the demonstrators and the confrontation between the demonstrators and the police during large-scale events is thus an important factor when explaining the outcome of the policing of large-scale demonstrations. Namely, there is a higher chance of escalation of a demonstration when the organizers are unwilling to make arrangements with the police in advance, and when the size of the demonstration and the professionalism of the organizers are not balanced. In addition, measures taken by the police during a demonstration can initiate collective violence. Escalation of violence happens either when there are (perceived) opportunities to commit violence with little risk of negative consequences or when there exists an 'us versus them' antagonism between two groups at the event. Collective police actions are often associated with the escalation of violence, as the collective nature of these police actions contributes or leads to an us-them perspective. To prevent disruptions caused by occasional disrupters, it is important that the police influence the event in a favourable manner.

So, the five explanatory factors that are expected to influence the successfulness of public order keeping at large-scale demonstrations are (1) the preparation of the police, (2) the information that the police have, (3) the strategy of the police, (4) the police action and (5) the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police. The methods that will be used in this research to carry out the analysis will be explained in the following section.

4. Methodology

4.1 Research Design

This research is a qualitative case study. The research is qualitative, because written and spoken texts are used and analysed in the research. Namely, newspaper articles and scientific articles were used, as well as interviews that were held with the Amsterdam police. The research investigates to what extent the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 can be explained by the mode of policing. The research is a case study, focusing on the policing of the corona-protest of January 17. This is in line with the definition of a case study given by Crowe et al., who state that the case study approach is an approach that enables an in-depth, many-sided exploration of a complex issue in its context. According to Crowe et al. (2011), when an in-depth understanding of an issue, event, or phenomenon of interest in its real-life setting is required, the case study approach is particularly effective. As the research aims to get an in-depth understanding of the policing of the corona-protest of January 17, the case study approach is very useful for this study. Furthermore, the research follows a deductive approach. Deductive research begins with a theory, from which hypotheses may be derived- which are then tested by data (Babbie, 2014). This is also done in this study. The research starts with theory on public order keeping by the Dutch police, and five explanatory factors influencing the successfulness of public-order keeping at large-scale demonstrations

are identified. Then it is tested whether and to what extent these five explanatory factors were applicable to the policing of the corona-protest of January 17, 2021.

4.2 Data Collection Method

The aim of the research is to explain to what extent the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 can be explained by the mode of policing of the Amsterdam police. The decision was made to focus on one corona-protest that occurred in the Netherlands, to be able to do an in-depth analysis into how the police handled that demonstration. Therefore, newspaper articles about the corona-protest of January 17 were used in the research, as well as literature on public order keeping by the Dutch police. In addition, interviews were held with two Amsterdam police officers. The interviews were semi-structured. Semi-structured interviews include a combination of closed and open-ended questions, as well as follow-up or how questions (Adams, 2015). Semi-structured interviews are very suitable for this research, as certain questions on the topics of the sub questions could be prepared in advance, and more unprepared questions that came up during the interview could be asked as well. This enables gathering information regarding the organization of public order keeping around protests in the Netherlands, the police response to the corona-protest and the explanation of the police response to the corona-protest.

In addition to the collected data from the interviews, also data is collected from press sources. By using press sources as well, it is made sure that the sub questions are not answered solely on the basis of the information given by the police. This is done to get a more nuanced view of what exactly happened during the corona-protest of January 17 2021. With regard to the press sources, mainly articles from NOS Nieuws were used. The NOS is the Dutch public broadcaster which has a legal mandate to produce news programs and provide news coverage to the entire public. Therefore, NOS Nieuws was regarded as an useful and trustworthy source. Articles from the Dutch newspaper Het Parool were also used. Het Parool is the only newspaper in the Netherlands that focuses solely on Amsterdam. It contains extensive news and background information about Amsterdam and the surrounding area. Therefore, articles from Het Parool about the corona-protest of January 17 were deemed very useful and were used. Then, based on the answers to the sub questions, the main research question ‘To what extent can the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 be explained by the mode of policing?’ can be answered.

4.3 Case Selection and Sampling

During the research, two interviews were held with two Amsterdam police officers. To protect their anonymity, the respondents are referred to as R1 and R2. This is done to protect the respondents from any negative consequences that may arise as a consequence of sharing information during the interviews. The first respondent, R1, was involved in various ways in the police action during the corona-protest on January 17. R1 is occasionally a member of the triangle, so R1 follows the discussions of the triangle. In addition, R1 is the portfolio holder for the organization in Amsterdam that includes the Mobile Unit and the SGBOs. In that

position, R1 monitored what was happening during the police response to the corona-protest of January 17. R1 also attended a number of briefings and followed all police deployments in the corona-protests. The second respondent, R2, was the general commander for social unrest during the corona-protest of January 17. This means that R2 was responsible for the policy agreements that the police made with public management, the public prosecution service and the municipality, and for the coordination with other units. R2 was not directly present at the corona-protest of January 17. R2 did, however, observe the protest and was informed about the developments of the protest from the people who were directly involved. Because of their function within the Amsterdam police and their involvement in the police response to the corona-protest, both R1 and R2 are informed on public order keeping around protests by the Dutch police and on the police response to the corona-protest. This means that R1 and R2 both possessed a lot of knowledge relevant to the research.

4.4 Limits of the research

The research also has limitations. An important limitation is the number of interviewees that were interviewed. In this study, there are only two respondents, both of whom hold a higher position in the Amsterdam police department. The study would have been improved if more people had been interviewed. For example, police officers who actually took part in the police action on the museum square could have been interviewed. And, demonstrators who took part in the corona-protest could have been interviewed. In this way it would have been possible to obtain more and possibly very different information about the corona-protest of January 17. Therefore, the small number of interviewees and the lack of different types of interviewees are key limitations of the research.

5. The preparation of the corona-protests

In this chapter, the differences in the preparation of the corona-protests and ordinary protests by the Amsterdam police are described and explained. The explanatory factors ‘preparation’ and ‘information’ are addressed in this chapter. The sub question that will be answered in this chapter is ‘Was the police preparation for the corona-protest of January 17 different compared to ordinary protests?’.

5.1 Preparation

In this paragraph, the explanatory factor ‘preparation’ will be used to analyse and explain possible differences between the police preparation for the corona-protest of January 17 and the police preparation for ordinary protests.

According to R1, a SGB0 is always started when a large demonstration is about to happen (R1. 24-25). The ordinary police work is then divided into seven or eight processes. For all police processes there are separate commandants who are responsible for that police process (R2. 61-65). In the days prior to the demonstration, the commandants come up with a few scenario's and with key decisions (R1. 28-29). They tell the triangle at which moment during the demonstration they expect the triangle to make a decision. For example, the deployment of the water cannon is a key decision. The triangle decisions are all discussed within the triangle in the days before the demonstration. The general commandant, together with his SGB0-staff, informs his Mobile Unit commandants on the basis of the discussions in the triangle. This includes the location they take action, and their policy and tolerance limits. In this way the aim of that day, as well as the things that could happen, and the way they need to react in case something happens, is explained to the entire organization (R1. 41-42). The entire police action at the protest is planned within the triangle in the weeks leading up to the protest. According to R1, sometimes improvisation is required, but almost always the scenario is played exactly as it was discussed within the triangle beforehand (R1. 58-60).

With regard to the preparation for the corona-protest of January 17, 2021, the police started a SGB0 and prepared the demonstration thoroughly, with all the discussions that took place within the triangle prior to the demonstration. As a result, in this respect there are no differences between the police preparation for the corona-protest of January 17 and for ordinary protests. This also means that the likelihood of incidents and unprofessional police action during the corona-protest decreased as a result of adequate preparation. An important difference between the police preparation for the corona-protest of January 17 and the police preparation for ordinary protests is that the police were unable to discuss the demonstration of January 17 in advance with the organizers to reach agreements. This is because the municipality had banned the demonstration in general in advance (Raatgever & Herter, 2021). Therefore, the corona-protest of January 17 was not an official announced demonstration whereby the police could reach an agreements with the organizers. Moreover, the demonstrators showed up at the Museum Square against the rules. The fact that the police and the organizers of the protest did not make arrangements in advance had consequences. This will be discussed in greater detail in section 6.3.

5.2 Information

In this paragraph, the explanatory factor 'information' will be used to analyse and explain possible differences between the police preparation for the corona-protest of January 17 and the police preparation for ordinary protests.

According to R2, prior to a demonstration, the police always make an educated guess on what to expect prior to a demonstration. This is accomplished through the use of data sources; social media and secret sources of information. The police want to know how many people and what types of people will come to the demonstration, as well as the intentions of the participants and whether the groups are violent. Thereafter, the police ensure that they are ready for the upcoming protest. If the police expect a violent protest, they make sure they have the Mobile Unit, the detention unit, and the supporting units like police on horseback,

police dogs and the water cannon ready (R2. 47-54). The Amsterdam police also has a well-organized peace unit and several networks that are in contact with demonstrators that are deployed prior to the protest in order to gather information (R1. 74-86).

The corona-protest of January 17 was not an announced demonstration, but someone announced to drink a cup of coffee at the Museum Square. Thereafter, the police closely monitored what was happening on social media, and tried to estimate how large the group of protestors would be that would come to the square. Among other things, the police monitored whether defend groups or Ajax supporters would come. Based on this information, the police estimated how many people would attend the demonstration and how the atmosphere would be. Especially at the corona-protest on January 17, the police anticipated that the defend groups would arrive solely to disrupt the order; they did not want to demonstrate against the corona measures, they were looking for confrontation. On the basis of this collected information, the police formed an image on what to expect for the corona-protest (R1. 74-84). According to R1, this formed image turned out to be quite accurate to the actual situation (R1. 88).

The police were able to use the same information-seeking strategies as they do during ordinary protests. The police could estimate the intention of the protesters and the size of the group of protesters that would come to the Museum Square. As a result, the police could adjust their preparations accordingly. The municipality had already warned that the demonstrators should not come to the museum square at January 17. But before the protest was due to start at 2 p.m., the Mobile Unit and the police had gathered at the museum square, prepared to act if demonstrators would show up (Spetter, 2021).

So, to conclude chapter 5 and to answer the sub question ‘Was the police preparation for the corona-protest of January 17 different compared to ordinary protests?’, the police preparation for the corona-protest of January 17 turned out not to be very different compared to the police preparation for ordinary protests. During the preparatory stage, the police were able to use the same information-seeking strategies as they normally use. As a result, they were able to get a good idea of what to expect of the corona-protest of January 17, and they could adjust their preparations accordingly. A SGB0 was started, and within the triangle the police action at the protest was thoroughly discussed and prepared. But, there is one important difference between the preparation of the corona-protest of January 17 and of ordinary protests. Namely, the police were not able to reach agreements with the demonstrators about the demonstration in advance, like they usually do when ordinary demonstrations are going to take place. The implications of this will be discussed in Chapter 6.

6. The police response to the corona-protests

In this chapter, the differences in the response of the Amsterdam police to the corona-protests and ordinary protests are described and explained. The explanatory factors ‘strategy’, ‘police action’ and ‘the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police’ are addressed in this chapter. The question that will be answered in this chapter is ‘Was the police response to the corona-protest of January 17 different compared to ordinary protests?’.

6.1 Strategy

In this paragraph, the explanatory factor ‘strategy’ will be used to analyse and explain possible differences between the police response to the corona-protest of January 17 and the police response to ordinary protests.

According to R1, an important strategy of the police with regard to public order keeping at protests is to act short and decisive and then to stop (R1. 205-211). Also, police action at protests always starts with warning the demonstrators, and the use of violence takes place in stages. The police try to act in a de-escalatory way as long as possible, aimed at bringing back peace. But, when the demonstrators do not follow the orders the police eventually have to use force (R2. 71-75). But before the police actually act and use force, the demonstrators are warned multiple times (R1. 194-196). The orders given by the mayor are broadcast over the loudspeaker cars. Several times, loud and clear, so the protestors cannot take it any other way (R2. 185-188).

The police also use strategies to reduce conflicts during demonstrations. From the beginning, the police try to communicate as much as possible with the organizers of the demonstration as well as with the tougher demonstrators. This is done by deploying the peace unit (R2. 90-97). The peace unit is the first unit that accompanies a demonstration and is focused on peace. Many local police officers are part of the peace unit, and also many people from the networks (R1. 361-363). The members of the peace unit are specialized in talking to protesters and telling them what is and what is not permissible in order to keep the demonstration running smoothly. The police use the peace unit in all cases where they anticipate violence to occur (R2. 92-102). If the police anticipate violence to occur at a demonstration, they will also ensure that the mobile unit, the detention unit and the supporting units such as police dogs, police on horseback and watercannons are ready for deployment (R2. 51-54). The detention unit is deployed at demonstrations in order to take out the most violent demonstrators. When these most violent demonstrators leave, peace can return as soon as possible (R2. 110-118). According to R1 and R2, at the corona-protest of January 17, the police were able to use the same strategies as they normally use during ordinary protests. They only sometimes needed to use force at an earlier stage during the corona protests (R2. 247-255).

So, to conclude this paragraph, the police could largely use the same strategies as they normally use during ordinary protests. Only, the police needed to use force at an earlier stage during the corona-protest of January 17. This is because due to the corona measures, restrictions were imposed on the right of demonstration, and the demonstration had to be

dissolved immediately. As a result, the police intervened earlier and had to use force at an earlier stage than they would have done during ordinary protests. Therefore the police were less able to engage in negotiated management during the corona protest than during ordinary protests, as they could tolerate less.

6.2 Police action

In this paragraph, the explanatory factor ‘police action’ will be used to analyse and explain possible differences between the police response to the corona-protest of January 17 and the police response to ordinary protests.

On January 17, 2021, when it was discovered that there were demonstrators on the Museum Square, an emergency order was issued. The police and mobile unit then repeatedly ordered everyone in the Museum Square to leave. When the demonstrators refused to listen, the police intervened. The police have cleared the Museum Square using, among other things, water cannons and dogs. According to the municipality, action was taken "in accordance with the script." A number of arrests have also been made. 115 people were arrested during this corona-protest against the corona measures and the cabinet. Seven of them were arrested for public violence, while the others were arrested for failing to obey a police order (NOS Nieuws, 2021).

The Amsterdam triangle and the SGB0-staff were present at the police headquarters during the corona-protest. At the police headquarters they looked at the police action at the Museum Square. The general commander came to the police headquarters every hour, to report about what was happening and to recommend specific police action. These actions were approved by the triangle after they tested whether all requirements were fulfilled and after the subsidiarity and proportionality of the actions were tested. For example, the decision to deploy the water cannon was decided in this way. On January 17, the police could follow the scenario that they decided upon within the triangle the week before (R1. 42-61).

At the moment that the triangle noticed that an unannounced demonstration was taking place at the Museum Square at January 17, they first had to lay down that it was a demonstration. Then a WOM-letter (Wet Openbare Manifestaties; Law Public Manifestations) had to be established, and some requirements had to be fulfilled. But the requirements could not be enforced due to the coronavirus, so the triangle decided to break up the demonstration immediately (R1. 60-66). The police was charged to dissolve the protest, and to do this in an orderly and effective manner. On January 17, this implied that the police dispersed the crowd (R2. 37-44). Normally, policemen only act alone or in pairs, but for such a police action as the one at the corona-demonstration of January 17 it is really necessary for the police to act in groups. This is because the police had to clear the Museum Square, and therefore a few hundred policemen need to be led under one command. For this reason, the Mobile Unit was deployed, as the Mobile Unit enables the police to act in groups and to get a few hundred people under one command (R1. 97-101). The police used multiple lines at this corona-protest. The first line was comprised of the police men, then the police on horseback, then the police dogs, and a police unit was located between the demonstrators as well (R1. 187-189).

The actual police response to the corona protests is not so very different from the way the police responses to protests normally. This is because the police used their existing structure in their response to the corona protests and did not invent new things. Only in terms of the size was the police action at the corona protests unique. Six to seven subdivisions of the Mobile Unit were deployed. For comparison, the Amsterdam police sometimes deploy four subdivisions of the Mobile Unit at a large football match, and then that is an unique deployment. So in terms of the size was the police response to the corona protests quite different compared to the police response to 'normal' protests, but the basis of the police response is not very different. (R2. 247 -255).

6.3 The behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police

In this paragraph, the explanatory factor 'the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police' will be used to analyse and explain possible differences between the police response to the corona-protest of January 17 and the police response to ordinary protests.

The corona-protest of January 17 was not announced. One individual shared on social media that he would be drinking a cup of coffee at the Museum Square that Sunday, and invited others to join him. In this way, the demonstrators bypassed the Law Public Manifestation. This means that there were no conditions given to the organizers of the demonstration which they had to meet before the demonstration could take place (R1. 389-398). Following the announcement of drinking coffee on the Museum Square, a large movement started, with individuals from all over the country joining in (R1. 398-401). This means that people from all over the Netherlands gathered at the Museum Square that day to demonstrate against the corona measures. Next to ordinary citizens, also members of the yellow umbrella movement and defend groups were present (R1. 400, R1. 81).

Between 1500 and 2000 people gathered at the Museum Square on the afternoon of January 17, 2021 for a protest called 'Never vote for the Rutte cabinet again!' organized by 'The Netherlands in resistance.' (NOS Nieuws, 2021). The Museum Square was already quite filled just before 2 p.m., mostly with demonstrators against the government's actions. They marched while holding cardboard signs and did not keep distance from each other. Many wore clown noses, and openly hugged each other (Raatgever & Herter, 2021).

If it had not been corona-time and people had been allowed to stand together, the police would not have to intervene. However, the police were forced to intervene because politics had stated that corona takes precedence over the right to demonstrate. People were allowed to demonstrate, but they must follow the corona rules. On January 17, 2021, the demonstrators were too close to each other and with a far too large group. Therefore, the police had to intervene and had to dissolve the corona protest (R1. 214-236). After the demonstrators were ordered to leave the square, not all demonstrators left (R1. 68-71). The demonstrators shouted repeatedly, "Do not do it!" and stated that they had come "out of love." They chanted, "We are the Netherlands!" (NOS Nieuws, 2021).

The majority of the demonstrators present made no attempt to leave, and the atmosphere at the Museum Square was giggly (Raatgever & Herter, 2021). Then police actually took action, aimed at breaking up the demonstration and at spreading the demonstrators (R1. 66-71). The Mobile Unit was deployed and the police acted in line (R1. 187-189). When the police then entered the square in line, approximately three quarters of the demonstrators left, afraid to be arrested. But still some people, especially the defend groups, remained and started to attack the Mobile Unit line.

The police first warned the remaining protesters multiple times to leave. Even after being warned a number of times, the remaining demonstrators wanted to stay and were fighting the Mobile Unit (R1. 187-195). According to the municipality of Amsterdam, 200 to 250 protesters were 'clearly out for confrontation'. Some protesters carried fighting gloves, melee weapons, and fireworks, and some were throwing stones at the police (NOS nieuws, 2021). Because the remaining protesters did not leave, and instead were fighting the Mobile Unit, this led to confrontation with the police (R1 182-193). Next to the watercannon, the police also used the baton during their intervention at the Museum Square. According to NOS reporter Marc Hamer, the police struggled to push back the demonstrators; there was "fighting" and fireworks were being thrown. He described the experience as "intense" (NOS Nieuws, 2021).

The remaining demonstrators were either expelled, by use of force, or arrested. The dispersion of the group continued until it was clear that the group had dissolved. The police then tried to leave as quickly as possible, but they did pay attention to whether the demonstrators would regroup or return to the Museum Square. As soon as the police knew that was not the case, they stopped with their intervention and left (R1. 195-203). The demonstrators had moved in different directions and did not regroup or return to the Museum Square (R1. 197-201). Around 4.30 p.m. that day, peace had finally returned to the Museum Square (ANP / Het Parool, 2021).

So, as the corona-protest of January 17 was not announced and therefore the organizers of the demonstration did not make arrangements with the police beforehand, escalation of the corona-protest of January 17 was already more likely. In addition, it was clear that an 'us versus them' antagonism existed between the demonstrators and the police. This 'us versus them' antagonism was especially applicable as the demonstrators demonstrated against the corona-measures, and the police had to intervene in the protest in order to enforce these corona-measures. For this reason, it became more likely that violence would occur at the protest. Also the presence of defend groups at the corona-protest contributed to making it more likely that violence would occur. This is because the members of the defend groups did not want to demonstrate against the corona measures, but were clearly looking for confrontation. This is the type of violence that occurs without a clearly identifiable external reason, which is often planned in advance and almost exclusively accounted for by groups of young men (the members of the defend groups).

With regard to the differences between the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police at this corona-protest and at 'ordinary' protests, the corona-virus and the corona-measures played an important role. At an ordinary protest, the police would not even have had to intervene, but now, because of the corona-measures, the police have had to break up the demonstration and use force to end it and get the demonstrators away. This is

a significant difference from how the police would have dealt with the demonstrators in a 'ordinary' protest. In addition, the amount of violence at the protest was quite unique for a protest in the Netherlands. This is another difference between the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police during the corona-protest of January 17 and during ordinary protests. The amount of violence can be explained by the 'us versus them' antagonism that existed between the demonstrators and the police, by the presence of the defend groups and by the fact that the organizers of the demonstration did not make arrangements with the police beforehand.

7 Conclusion

To conclude this paper, this study aimed to explain to what extent the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 can be explained by the mode of policing of the Amsterdam police. Therefore, it was first looked into the factors that influence the successfulness of public order keeping at large-scale demonstrations, by the use of theories on public order keeping by the Dutch police. Five factors were identified that could explain the outcome of policing large-scale demonstrations like the corona-protest of January 17; (1) the preparation of the police, (2) the information that the police have, (3) the strategy of the police, (4) the police action and (5) the behaviour of the demonstrators and the confrontation with the police. Thereafter, it was investigated whether the police preparation for the corona-protest of January 17 was different compared to ordinary protests, on the basis of the first two factors from the theory section. And, it was investigated whether the police response to the corona-protest of January 17 was different compared to ordinary protests, on the basis of the last three factors from the theory section.

With regard to the police preparation, the police preparation for the corona-protest of January 17 turned out not to be very different compared to the police preparation for ordinary protests. The police were able to use the same information-gathering strategies as they normally use. As a result, they had a good idea of what to expect from the corona-protest on January 17, and they were able to adjust their preparations accordingly. A SGB0 was formed, and the police action at the protest was thoroughly discussed and planned within the triangle. However, the corona-protest on January 17 was unannounced, and even strictly prohibited by the municipality of Amsterdam. Therefore, the police were unable to make advance arrangements with the protest organizers, as they normally do when ordinary protests take place. As a result, escalation of the protest was already more likely. This is an impactful difference between the police preparation for the corona-protest and the police preparation for ordinary protests.

With regard to the police response to the corona-protest of January 17, there were a number of differences between the police response to the corona-protest of January 17 and the police response to ordinary protests. Firstly, the police had to intervene earlier and had to use force at an earlier stage at the corona-protest than they would have done during ordinary protests, because less was allowed due to the corona-measures. The police also deployed clearly more subdivisions of the Mobile Unit during the corona-protest than they normally do. The final

impactful difference is that much more violence was present during the corona-protest than during ordinary protests.

To answer the main research question, 'To what extent can the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 be explained by the mode of policing?', the police response to the corona-protest turned out to be one factor that contributed to the corona-protest's derailment. However, the circumstances of the corona-virus and the corona-measures, proved to be a critical factor as well. These circumstances made the policing of the protest very difficult, as the imposed corona-measures were difficult for the police to enforce. Ordinarily, the police would not even have had to intervene in such a protest, but because of the corona-measures, the police have had to break up the protest and use force to end it and get the demonstrators away. As a result, the police were also unable to fully implement their usual large-scale public order-keeping strategies. Also the behaviour of the demonstrators turned out to be a factor contributing to the derailment of the corona-protest. This is because some of the demonstrators present were clearly looking for confrontation with the police. So to conclude, the police-response to the protest is one factor that contributed to the derailment of the corona-protest of January 17. But, the circumstances of the pandemic, with the imposed corona-measures, and the behaviour of the demonstrators surely were very important factors too.

8 Discussion

The results of the research showed that both similarities and differences exist between the policing of ordinary protests and the policing of the corona-protest of January 17, 2021. The five identified explanatory factors turned out indeed to play a role in explaining the successfulness, and the derailment, of the policing of the corona-protest. When interpreting the results, the corona-measures that were imposed due to the coronavirus seem to play an important explanatory role. The research led to more knowledge about how the police prepares the police action at a protest, and about their strategies for large-scale public order keeping. The research made it possible to see to what extent the derailment of the corona-protest of January 17, 2021 could be explained by the mode of policing. It turned out that the mode of policing is one factor explaining the derailment of the corona-protest, and that the circumstances of the pandemic and the behaviour of the demonstrators were other crucial factors.

Therefore it is suggested that future research not only focus on the policing of the corona-protest, but also include other factors. Given that the behaviour of the demonstrators was found to be an important factor in explaining the protest's derailment, it is suggested that the role of the demonstrators be investigated further. It is possible to investigate their motivations for joining the corona-protest and their preparations for the confrontation with the police by interviewing them. Because the circumstances of the pandemic also had a significant impact on the protest's derailment, it is suggested that the impact of the corona-measures that were in effect during the protest be investigated further as well. Incorporating these factors into the analysis will provide a more complete picture of why the corona-protest occurred in this

manner. This knowledge will be useful for the police, citizens, and politics, as it is beneficial to society as a whole that demonstrations can take place peacefully.

Further research could also compare the policing of the corona-protests between countries, and explain the differences. This is because the presence of the coronavirus is an unique situation in which all countries have to deal with the same problem. Therefore this was a great opportunity to compare the police approach to the corona-protests across countries, as was the original intention of the study. The fact that this original research idea did not succeed is a shortcoming of the study. Conducting such a follow-up research will enable the police in the countries to learn from each other. And, as a result, the research could help to improve the quality of policing protests.

9 References

Scientific references:

- Adams, W. C. (2015). Conducting Semi-Structured Interviews. *Handbook of Practical Program Evaluation*, 492–505. <https://doi.org/10.1002/9781119171386.ch19>
- Adang, O. (2014). Openbare-ordehandhaving [Public order keeping]. In E. Muller, E. van der Torre, A. Hoogeboom & N. Kop (Ed.), *Politie [Police]* (pp. 529-551). Deventer, The Netherlands: Kluwer.
- Adang, O. M. J., Bierman, S. E., Jagernath-Vermeulen, K., Melsen, A., Nogarede, M. C. J., & Van Oorschot, W. A. J. (2009). *Boven de pet? Een onderzoek naar grootschalige ordehandhaving in Nederland*. Politieacademie, Apeldoorn.
- Babbie, E. (2014). *The practice of social research* (14th ed.). CENGAGE Learning Custom Publishing.
- Crowe, S., Cresswell, K., Robertson, A., Huby, G., Avery, A., Sheikh, A. (2011). The case study approach. *BMC Med Res Methodol*, 11(100). DOI: 10.1186/1471-2288-11-100
- Della Porta, D. & Reiter, H. (1998). *Policing protest*. Minneapolis, University of Minnesota press.
- Muller, E., van der Torre, E., Hoogenboom, A.B. & Kop, N. (2015). *Politie. Studies over haar werking en organisatie*. ISBN 9789013118827
- Narr, T., Oliver, J., Murphy, J., McFarland, M., & Ederheimer, J. (2006). *Police management of mass demonstrations: Identifying issues and successful approaches*. Washington, DC: Policy Executive Research Forum. Retrieved from <https://dlglearningcenter.com/wp-content/uploads/2020/04/DLG-Police-Management-of-Mass-Demonstrations-Identifying-Issues-and-Successful-Approaches.pdf>
- Nickerson, R. S. (1998). Confirmation Bias: A Ubiquitous Phenomenon in Many Guises. *Review of General Psychology*, 2(2), 175–220. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.2.175>
- Reicher, S., Stott, C., Cronin, P. & Adang, O. (2004). An integrated approach to crowd psychology and public order policing. *Policing-an International Journal of Police Strategies & Management - POLICING*. 27. 558-572. 10.1108/13639510410566271.
- Reicher, S., Stott, C., Drury, J., Adang, O., Cronin, P. & Livingstone, A. (2007). Knowledge-Based Public Order Policing: Principles and Practice, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, Volume 1, Issue 4, 403–415, <https://doi.org/10.1093/police/pam067>.
- Van Hoek, A. & Van Soomeren, P. (2014, January 24). *Crowd Control en Smart Mobs: Zelforganisatie en burgerparticipatie bij evenementen: een verkenning [Crowd Control and Smart Mobs: Self-organization and citizen participation at events: an exploration]* (Nr.71). DSP-Groep, Amsterdam.
<https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/89288.PDF>

Press references:

ANP / Het Parool. (2021, January 25). Nog 27 personen vast na rellen Museumplein, 7 minderjarig [Still 27 people detained after Museum Square riots, 7 minors]. Retrieved from <https://www.parool.nl/amsterdam/nog-27-personen-vast-na-rellen-museumplein-7-minderjarig~b7e34c4b/>

Kist, R. (2021). Mkb'ers, antivaxers en complotdenkers [Owners of SMEs, anti-vaxxers and conspiracists]. Retrieved from <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/01/17/een-bont-gezelschap-op-het-museumplein-mkbers-anti-vaxxers-complotdenkers-en-relschoppers-a4027945>

NOS Nieuws. (2020, March 11). Corona-uitbraak nu officieel pandemie, wat betekent dat? Retrieved from <https://nos.nl/artikel/2326765-corona-uitbraak-nu-officieel-pandemie-wat-betekent-dat>

NOS Nieuws. (2021, January 12). Lockdown verlengd met minstens drie weken, dit zijn de maatregelen [Lockdown extended by at least three weeks, these are the measures]. Retrieved from <https://nos.nl/artikel/2364110-lockdown-verlengd-met-minstens-drie-weken-dit-zijn-de-maatregelen>

NOS Nieuws. (2021, January 17). Museumplein schoongeveegd door politie om verboden demonstratie [Museum square swept clean by police for prohibited demonstration]. Retrieved from <https://nos.nl/artikel/2364800-museumplein-schoongeveegd-door-politie-om-verboden-demonstratie>

NOS Nieuws. (2021, January 14). RIVM: 6575 nieuwe besmettingen, meer dan gemiddeld [RIVM: 6575 new infections, higher than the average]. Retrieved from: <https://nos.nl/artikel/2364372-rivm-6575-nieuwe-besmettingen-meer-dan-gemiddeld>

NOS Nieuws. (2021, January 17). 115 arrestaties bij protest tegen coronamaatregelen in Amsterdam [115 people arrested at the protest against the corona measures in Amsterdam]. Retrieved from <https://nos.nl/artikel/2364863-115-arrestaties-bij-protest-tegen-coronamaatregelen-in-amsterdam.html>

Oosterwechel, M. & Swolfs, L. (2020, October 29). Van nauwelijks maatregelen tot lockdown, zo strijdt Europa tegen corona. Retrieved from <https://nos.nl/artikel/2354371-van-nauwelijks-maatregelen-tot-lockdown-zo-strijdt-europa-tegen-corona>

RTL Nieuws. (2021, March 20). Ook in het VK, Zweden en Duitsland coronademonstraties [Also in the UK, Sweden and Germany corona demonstrations]. Retrieved from <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5220995/coronademonstraties-europa-coronamaatregelen-protest-aanhoudingen>

Spetter, E. (2021, January 17). Gemeente waarschuwt demonstranten niet te komen, veel politie op Museumplein [Municipality warns demonstrators not to come, lots of police at the Museum Square]. *NH Nieuws*. Retrieved from <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/279286/gemeente-waarschuwt-demonstranten-niet-te-komen-veel-politie-op-museumplein>

Spetter, E. (2021, January 17). Musuemplein leeggeveegd na uit de hand gelopen demonstratie [Museumplein swept empty after demonstration got out of hand]. *NH Nieuws*.

Retrieved from <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/279298/museumplein-leeggeveegd-na-uit-de-hand-gelopen-demonstratie>

Raatgever, S. & Herter, A. (2021, January 17). Museumplein ontruimd met waterkanonnen [Museum Square cleared with water cannons]. Retrieved from <https://www.parool.nl/amsterdam/museumplein-ontruimd-met-waterkanonnen~b4bc5d37/>

Other references:

Crowd Professionals. (n.d.). Safety. Retrieved from <https://www.crowdprofessionals.nl/safety>

Politie. (2020, September 7). Hoe werkt de Aanhoudings Eenheid? [How does the detention unit work?]. Retrieved from <https://www.politie.nl/nieuws/2020/september/7/het-werk-van-een-aanhoudingseenheid.html>

Politie. (n.d.). Bij demonstraties kan de aanhoudingseenheid worden ingezet [The Detention Unit can be deployed at demonstrations]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/bij-demonstraties-kan-de-aanhoudingseenheid-woorden-ingezet.html>

Politie. (n.d.). Burgemeester beslist over demonstratie [Mayor decides on demonstration]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/burgemeester-beslist-over-demonstratie.html>

Politie. (n.d.). Hoe groot is een peleton ME? [How large is a Mobile Unit platoon?]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/hoe-groot-is-een-peloton-me.html>

Politie. (n.d.). Hoe wordt de mobiele eenheid getraind? [How is the Mobile Unit trained?]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/hoe-wordt-de-mobiele-eenheid-getraind.html>

Politie. (n.d.). Specialistische onderdelen bij de ME [Specialist parts at the ME]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/specialistische-onderdelen-bij-de-me.html>

Politie. (n.d.). Veiligheidsmaatregelen rond een demonstratie [Safety measures around a demonstration]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/veiligheidsmaatregelen-rond-een-demonstratie.html>

Politie. (n.d.). Inzet ME bij demonstraties [Deployment ME at demonstrations]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/inzet-me-bij-demonstraties.html>

Politie. (n.d.). Mobiele Eenheid (ME) [Mobile Unit]. Retrieved from <https://www.politie.nl/themas/mobiele-eenheid.html>

Politie. (n.d.). Wat is de rol van de politie bij demonstraties? [What is the role of the police in demonstrations?]. Retrieved from <https://www.politie.nl/informatie/wat-is-de-rol-van-de-politie-bij-demonstraties.html>

Rijksoverheid. (2021, January 12). Nederland blijft tot en met ten minste 9 februari in lockdown [The Netherlands will remain in lockdown until at least February 9]. Retrieved from <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/01/12/nederland-blijft-tot-en-met-ten-minste-9-februari-in-lockdown>

10 Appendix

10.1 Interview questions first interview (04-06-2021)

1. Inleiding

Op 17 januari dit jaar vond er een protest plaats in Amsterdam, waarbij 2000 mensen op het museumplein verzamelden om te protesteren tegen de corona maatregelen en het kabinet.

-op welke manier was u betrokken bij het politieoptreden bij dit protest? (leiding over optreden, betrokken bij voorbereiding?

-welke ervaring heeft u met dit protest?

-hoe, door wie en op welk moment wordt er besloten dat de politie moet ingrijpen bij een protest?

-Wat was bekend over wat de politie van de demonstranten, demonstratie kon verwachten? Was er tevoren contact met de leiding van de demonstranten?

-Kwam dit overeen met de verloop van het protest?

2. Inzet ME

-Wanneer wordt de ME ingezet bij protesten?

-Wat doet de ME precies bij protesten? Zijn er vanwege het besmettingsgevaar speciale maatregelen ter bescherming van het politiepersoneel genomen?

3. Middelen

De politie heeft die dag (17 januari) waterkannonnen en politiehonden ingezet.

Hoe wordt er besloten welke 'gewelddsmiddelen' de politie inzet bij protesten?

4. Beëindiging protest

-Hoe is het uiteindelijk gelukt om het protest te beëindigen?

-Op welke manier beëindigt de politie normaal gesproken protesten?

5. Politie optreden bij protesten algemeen

-Kunt u iets meer vertellen over het politieoptreden bij protesten?(hoe het is georganiseerd, hoe het wordt voorbereid)

-Waarom treedt de politie op deze manier op?

-Hoe wordt besloten op welke manier de politie optreedt?

-In hoeverre is de politie (de politieagenten) autonoom in de aanpak van de protesten? (Waarin zit dan de autonomie?)

6. Evaluatie corona-protest
 - Wat vindt u dat goed is gegaan bij de aanpak van de corona-protesten, in het bijzonder bij het protest op 17 januari?
 - Zijn er ook verbeterpunten?
 - Was de aanpak van het protest op 17 januari representatief voor de aanpak van andere protesten?
 - Heeft het corona virus impact op de manier van aanpak van de protesten?

7. Verschil met andere landen
 - Heeft u zelf ervaring met de aanpak van demonstraties en hoe dat er in andere landen, bijv. in Duitsland aan toegaat?
 - Weet u wat de grootste verschillen zijn tussen Nederland en andere landen (bijv. Duitsland) bij de politie aanpak van protesten?

8. Laatste vraag
 - Is er volgens u nog iets belangrijks waar ik geen vragen over heb gesteld?

10.2 Interview questions second interview (10-06-2021)

1. Inleiding
 - Mijn onderzoek focust zich op het protest dat op 17 januari heeft plaatsgevonden in Amsterdam. Toen protesteerden mensen op het museumplein tegen de corona maatregelen en tegen het kabinet. Op welke manier was u betrokken bij dit protest?
 - Welke ervaring heeft u met dit protest?
 - Hoe, door wie en op welk moment er wordt besloten dat de politie moet ingrijpen bij een protest?

2. Politieoptreden bij protesten algemeen
 - Kunt u iets meer vertellen over hoe het politieoptreden bij protesten voorbereid en georganiseerd wordt?
 - Zijn er bepaalde strategieën of tactieken die de politie Amsterdam heeft bij het aanpakken van protesten?
 - Wordt er gebruik gemaakt van speciale tactieken om conflicten bij protesten te verminderen?
 - Naast de vredeseenheden, en de gewone politiemensen en de ME, zijn er nog meer eenheden die bij protesten kunnen worden ingezet?
 - Kwamen er bij het protest op 17 januari ook mensen van buiten Amsterdam naar het museumplein om mee te demonstreren?
 - Bij eerdere protesten die in Amsterdam plaats hebben gevonden zijn wel eens politiemensen uit andere plaatsen ingezet om mee te helpen bij de aanpak van een

protest in Amsterdam. Was dat het geval op 17 januari?

-Gebeurt dat vaker?

-Zijn er bepaalde strategieën voor het arresteren van mensen bij protesten?

-Maakt de politie ook gebruik van luidsprekerwagens?

-Zijn er bepaalde manieren / voorschriften voor het gedrag van Nederlandse politiemensen bij protesten?

-In hoeverre zijn de politiemensen die aanwezig zijn bij het protest autonoom in de aanpak van het protest? (waarin zit dan die autonomie?)

3. Evaluatie corona-protest

-Wat vindt u dat goed is gegaan bij de aanpak van de corona-protesten?

-Heeft u ook nog verbeterpunten gezien?

-In hoeverre verschilt de aanpak van deze protesten tijdens corona met hoe de politie normaal gesproken protesten aanpakt?

4. Verschil met andere landen

-Heeft u zelf ervaring met de aanpak van demonstraties en hoe dat er in andere landen (bijv. in Duitsland) aan toegaat?

-Weet u wat de grootste verschillen zijn tussen Nederland en andere landen (bijv. Duitsland) bij de politie aanpak van protesten?

-Weet u wat echt kenmerkende dingen zijn voor de Nederlandse / Amsterdamse politie aanpak van protesten?

5. Laatste vraag

Is er volgens u nog iets belangrijks waar ik geen vragen over heb gesteld?

10.3 Interview transcript first interview (04-06-2021)

1 I: Op welke manier was u betrokken bij het politieoptreden bij dit protest?

2 R1: Op verschillende manieren, ik ben af en toe lid van de driehoek. In de meeste driehoeken
3 zit Frank Pauw als politiechef. Ik ben zijn plaatsvervanger, dus ik volg de discussie van de
4 driehoek. En ik ben portefeuillehouder in Amsterdam voor de parate organisatie, en daar valt
5 de ME onder en de SGB0's. En ik heb vanuit die hoedanigheid ook gekeken naar hoe de
6 zaken lopen en ben ook bij een aantal briefingen aanwezig geweest. En ik heb eigenlijk alle
7 inzetten ook gevolgd.

8 I: Oké, en welke ervaring heeft u met het protest dat op 17 januari plaats heeft gevonden?

9 R1: Ja, dat was nog even, 17 januari was in mijn eigen geheugen het eerste optreden waarin
10 de ME het museumplein ging leegvegen he?

11 I: Ja.

12 R1: Ja, ja ik moet zeggen ik heb daar hele positieve gevoelens aan over gehouden, in de zin
13 dat het optreden goed voorbereid was. Het was uniek, ook de ME inzet die wij gebruikten was
14 uniek, maar hoe het uiteindelijk uitgevoerd werd dat was uh, dat was mooi. Professioneel
15 gezien mooi, en had ook wel het effect wat we hoopten te bereiken. Dus van uitkijk, er vallen
16 altijd dingen te leren, daar zullen we ook wel op komen, maar grosso modo vond ik het een
17 mooi optreden.

18 I: En hoe en op welk moment wordt er besloten dat de politie moet ingrijpen bij een protest?

19 R1: Ja, jij gaat ook nog met Sander van der Hulle praten he?

20 I: Ja, klopt.

21 R1: Ja, ja, als je kijkt even naar de organisatie van zo'n evenement, ik weet niet in hoeverre je
22 daar van op de hoogte bent? Hoe zo'n politieoptreden van 17 januari eruit ziet?

23 I: Nee, niet echt, nee.

24 R1: Nee kijk want, uuhm, laat ik beginnen, als er zoiets groots gaat gebeuren dan starten wij
25 een staf grootschalig en bijzonder optreden, een SGB0. Dat zijn getrainde staven met een
26 algemeen commandant en op allerlei onderdelen zitten daar knoppenhoofden, dus operatie,
27 handhaven netwerken, informatie, opsporing. En dat is een heel getraind team, met weer een
28 eigen ondersteuning. En die AC die vragen wij om een aantal dagen voor het optreden te
29 komen met scenario's. Dus wat verwacht hij, en als die dat verwacht, hoe gaat die optreden?
30 En we vragen hem sleutelbesluiten. Dus op welk moment verwacht je dat de driehoek een
31 beslissing neemt. Dus uh, de inzet om de ME de opdracht te geven om het museumplein leeg
32 te vege is echt een sleutelbesluit. Waterwerper inzetten is echt een sleutelbesluit. Dus dat is
33 allemaal in de dagen daarvoor opgeschreven en in de driehoek echt door geakkerd, dus echt
34 besproken wat zijn de voor- en de nadelen. En op basis daarvan gaat de algemeen
35 commandant met zijn SGB0-staf de ME commandanten brieven. Dus dit is een unieke
36 operatie met meerdere pelotons, dan werk je ook met een compagniescommandant, en die
37 compagniescommandant gaat zijn pelotons commandanten uitleggen, jouw opdracht voor die
38 dag is uh, linkse gedeelte van het museumplein treed je op , dit is je beleids- en

39 tolerantiegrenzen, dit wil ik hoe het eruitziet. Dus die gaat zich helemaal prepareren, dat doen
40 de pelotons commandanten met de sectie commandanten met de groepscommandanten en zo,
41 he, een organisatie van een paar honderd man wordt helemaal uitgelegd wat de bedoeling is
42 van die dag, wat er kan gaan gebeuren, en als er wat gebeurt hoe je optreedt. Nou, dan start
43 zo'n demonstratie, dan wordt de driehoek in bepaalde frequentie, die zit ook live aanwezig op
44 het hoofdbureau van de politie waar ook de SGB0-staf zit, en de algemeen commandant komt
45 om het uur zeg maar, verslag doen van wat gebeurt er, en ook wat hij voor stelt. De driehoek
46 zelf heeft ook beelden, zowel drone beelden als camera beelden van hoe het eraan toegaat. En
47 de algemeen commandant adviseert dan een lijn van optreden en de driehoek die accordeert
48 dat dan. En dat moet ook snel gaan he, want je hebt soms niet de tijd om daar ellenlang over
49 te praten en daarom is de discussie in de week vooraf zo belangrijk, dat je allemaal hebt
50 gezegd, als er dat gaat gebeuren gaan we dat doen. En eigenlijk wat ze dan doen in de
51 driehoek, ze toetsen zijn we het er mee eens dat het derde scenario van toepassing is, ja, zijn
52 we het er mee eens dat er nu dus het besluit voorligt om het plein te gaan ontruimen, ja, en
53 zijn we het ook eens met het feit dat we dat doen op het moment dat er gewaarschuwd is, dat
54 er aangesproken is, dat er ge-dit is, nou dat moet aan allerlei voorwaarden hebben voldaan.
55 Dan wordt de algemeen commandant gevraagd 'voldoe je aan die voorwaarden is dat allemaal
56 gebeurd?' 'ja het is allemaal gebeurd' 'nou oké dan mag je optreden'. En dan gaat de
57 algemeen commandant terug en die zegt dan via zijn hoofd ordehandhaving gaat de
58 compagniescommandant opdracht geven om het uit te gaan voeren. Maar dat is allemaal van
59 tevoren bedacht, je zult soms moeten improviseren, maar negen van de tien keer draaien wij
60 een scenario af wat we de week daarvoor ook met het bestuur hebben besloten. En dat is ook
61 op de zeventiende gebeurt, dus op het moment dat je zag dat uh, A) dat het een demonstratie
62 was, niet een aangekondigde demonstratie. Is er gezegd dan gaan wij mededelen, maar eerst
63 stellen wij vast dat het een demonstratie is. Dan zeggen wij nou dan moet er een WOM-brief
64 komen, wet openbare manifestaties, daar moet aan de voorwaarden voldoen, maar omdat de
65 voorwaarden in het kader van COVID niet gehandhaafd kunnen worden, besluiten we ook de
66 demo meteen te ontbinden. En dragen we op mensen te verwijderen, en als je je niet
67 verwijderd dan komt er een strafbaar feit dat je niet voldoet aan bevel of vordering, dus dat is
68 eigenlijk die zeventiende ook zo gedaan. En dan komt op het moment dat je zegt 'ja, weetje
69 men gaat niet vrijwillig weg, althans niet iedereen een aantal, dan gaan we nu ook
70 daadwerkelijk optreden met als doel de demonstratie te ontbinden en de mensen te
71 verspreiden. En dat is gebeurd.

72 I: Oké, en wat was er vooraf dan al bekend wat er verwacht kon worden van de demonstratie,
73 van de demonstranten?

74 R1: Uuh, wij hebben een uh, een van de knopen is handhaven netwerken. En wij hebben een
75 vrij goed georganiseerde vredeseenheid, en ook allerlei netwerken die contacten hebben met
76 demonstranten, dus in dit geval ook he. Het was geen demonstratie maar iemand kondigde
77 aan dat die daar koffie ging drinken, uh vervolgens houden wij de social media goed in de
78 gaten en proberen wij zo goed mogelijk in te schatten hoe groot de groep is. En wij monitoren
79 ook onder andere of er defend groepen komen of Ajax supporters komen. En daar hebben wij
80 in al die netwerken hebben wij contacten. En op basis daarvan kunnen wij een inschatting
81 maken hoeveel mensen er gaan komen. En ook wat de sfeer is. Dus die defend groepen, zeker
82 op de zeventiende, wisten we die komen om rottiigheid te schoppen. Die zijn helemaal niet uit
83 om te demonstreren tegen COVID, nee die willen de confrontatie aan. En dus op basis
84 daarvan vormen wij een beeld en eigenlijk stellen we dat beeld continu opnieuw vast, dat is de

85 hoofdinformatie die die rol ook heeft en doet dat op basis van nou ja verhalen, zichten, wat
 86 komt er uit het veld, en wat zien we op social media.

87 I: Oké

88 R1: En dat bleek aardig te kloppen.

89 I: Oké, ja, mijn volgende vraag is wanneer de ME precies wordt ingezet bij protesten?

90 R1: Uuhm, ja, het zal misschien logisch klinken maar wij willen de ME zo laat mogelijk
 91 inzetten, liefst niet. Heeft ook veel met het karakter van de stad te maken, wij willen wel een
 92 stad zijn waar gedemonstreerd mag worden en wij willen ook het liefst niet tegenover de
 93 burgers van Amsterdam staan maar gewoon ertussen. Eh, maar op het moment dat wij denken
 94 de kans op geweld en op een escalatiespiraal is aanwezig, en wij zetten nu geen ME'ers in,
 95 dan lopen wij te veel risico dat reguliere politiemensen in reguliere uitrusting gewond gaan
 96 raken en dat dat het probleem is. Dat is één van de belangrijke redenen om ME in te zetten.
 97 Tweede belangrijke reden is, normaal treden politiemensen alleen of in koppels op, maar dit
 98 soort optredens moet je echt in groepen optreden. Dus je moet een paar honderd man onder
 99 één commando aanvoering krijgen en dan is de ME organisatie bij uitstek de organisatie waar
 100 dit ook kan. Je kan moeilijk met twintig losse busjes zeggen 'he jongens luister is even, we
 101 gaan het museumplein schoonvegen, succes, kijk maar hoe je het doet'. Dus daarom, maar het
 102 is wel, een ME-inzet is een besluit van de burgemeester, dus wij doen dat altijd met
 103 toestemming en zo gaat het ook over de vorm van geweld, spreken wij ook door. Honden,
 104 paarden, waterwerper, zijn middelen die wij van tevoren doorspreken en ook de afweging
 105 maken of het proportioneel of subsidiair is.

106 I: Oké, en wat is dat dan precies, proportioneel en subsidiair?

107 R1: Eh, proportioneel is dat je niet een geweldsmiddel gebruikt dat te zwaar is, dus als je met
 108 een lichter geweldsmiddel kan volstaan dan moet je dat doen he. Als je een pepperspray kan
 109 gebruiken moet je niet gaan schieten, even he. Maar zo moet je ook de waterwerper niet gaan
 110 gebruiken op het moment dat je mensen gewoon met lichte dwang weg kan krijgen. Dus dit is
 111 echt, dat is proportionaliteit. Subsidiariteit, nee proportionaliteit is ook dat heeft te maken met
 112 de zwaarte van het middel he en ook hoeveel je het gebruikt he. Je kan één keer slaan en je
 113 kan tien keer slaan, je kan één keer schieten en je kan tien keer schieten. Uh, subsidiariteit is
 114 van pas je het juiste middel toe. Heb je niet een ander middel dat lichter is, dus daar is met
 115 name het verhaal je begint met fysiek geweld, dan heb je de wapenstok, dan heb je de
 116 pepperspray, dan heb je de politiehond, je hebt het vuurwapen, traangas, waterwerper, je hebt
 117 allemaal middelen. En je moet kunnen uitleggen achteraf waarom je dat middel hebt gebruikt
 118 en hoe vaak je het hebt gebruikt en waarom dat niet minder kon.

119 I: En wat is dan de precieze rol van de ME bij protesten?

120 R1: De ME zorgt eigenlijk dat wij met harde hand eh, eh, het beleid kunnen afdwingen. Dat is
 121 het eigenlijk kort gezegd. Dus als wij zeggen 'nou op dit moment is deze demonstratie niet
 122 toegestaan, eh en je doet vervolgens niks, ja dan is dat loze, een loze uitspraak. Dus als je zegt
 123 het is verboden, en het moet ontbonden worden, eh dan is de ME de organisatievorm, want
 124 het zijn dezelfde politiemensen he, die lopen vandaag op straat te surveilleren en morgen zijn
 125 ze ingedeeld bij de ME, en dan is de ME de soort organisatie waarin je dit soort complexe
 126 opdrachten kan uitvoeren.

127 I: Uhm, zijn er vanwege het besmettingsgevaar door corona nu dan ook speciale maatregelen
 128 genomen ter bescherming van het politiepersoneel?

129 R1: Ja, ja, A) wordt getest voor optredens. B) Alle ME'ers zijn eerder gevaccineerd. C) In alle
 130 briefingsruimten wordt 1,5 meter gehouden en worden mondkapjes gedragen. En D) wij
 131 zetten niet de traditionele ME-voertuigen in waarbij je met veel mensen in een kleine auto zit
 132 maar wij spreiden de mensen in meerdere voertuigen.

133 I: Uhm, ja u had al iets verteld over de middelen, dat het vooraf besproken wordt, maar hoe
 134 wordt het dan precies besloten welke geweldsmiddelen ingezet worden?

135 R1: Politie doet een voorstel aan de burgemeester, en aan de hoofdofficier, die zegt van eh, de
 136 waterwerper is een mooi voorbeeld he, dat wordt in Nederland, in Amsterdam wel gezien als
 137 een vrij zwaar geweldsmiddel he, je gebruikt het niet veel. Ehm, en dat wordt eigenlijk
 138 voorgelegd he, als we de waterwerper inzetten dan worden mensen nat, dan hebben ze geen
 139 interesse om heel lang te blijven en de meesten denken van 'nou weetje ik ga wel weg'. Als
 140 we de waterwerper niet inzetten dan moeten wij met schilden en wapenstokken de menigte
 141 wegdoen en dat betekent dat we ook oudere mensen kunnen gaan moeten slaan met een
 142 wapenstok. Nou, dan hebben we liever dat we ze natspuiten dan dat we de wapenstok
 143 gebruiken. Dat ziet er gewoon heel vervelend uit, ook op televisie. He, dus dan zegt de
 144 burgemeester oké, en dan is de tweede discussie je kunt met een waterwerper spuiten en
 145 sproeien. Spuiten is heel gericht met een grote druk iemand eigenlijk gewoon omver blazen
 146 met water. En daar zit overigens ook een wettelijke verplichting over hoe hoog de waterdruk
 147 maximaal mag zijn. En sproeien is eigenlijk dat je over de menigte heen spuit en ze worden
 148 nat. Dat is minder agressief en minder vergaand he, dus dat is als je het hebt over
 149 proportionaliteit dan is sproeien komt voor spuiten. Ehm, en dat wordt in de driehoek
 150 besloten. Dus daar zegt de burgemeester ook van 'nou ik vind dat acceptabel, ik zie ook geen
 151 ander alternatief, dus hierbij zegt de driehoek geeft die toestemming aan de ME om geweld te
 152 gebruiken.

153 I: En afhankelijk van de ontwikkelingen dan in het protest wordt het dan besloten of het
 154 ingezet wordt?

155 R1: Ja, ja, en dat is het, daarom komt steeds de algemeen commandant langs, die komt de
 156 situatie vertellen, die komt vragen wat die nodig heeft en dan wordt het besluit genomen.
 157 Kijk, een middel dat we niet ingezet hebben is traangas. Dat is heel lang geleden dat dat
 158 ingezet werd, dat is ook een middel waarmee je de menigte uit elkaar krijgt. Maar dat is weer
 159 een zwaarder middel, dan krijg je ook veel meer agressie, veel meer vragen waarom dat
 160 ingezet wordt, dus wij proberen het inzetten van traangas tot het uiterste te beperken. Een
 161 middel daarna nog is schieten. Dus als politiemensen echt in nood zijn, noodweer, en
 162 demonstranten sluiten ze in, en ze zijn bang dat ze gelyocht gaan worden, nou dan gaan ze in
 163 de lucht schieten en daarna gericht schieten. Dat is nog een geweldsmiddel in het spectrum
 164 wat daar nog weer boven is.

165 I: En hoe wordt dat dan precies ter plekke gecommuniceerd met de politiemensen die daar
 166 staan?

167 R1: De algemeen commandant die vraagt deze beslissing aan de driehoek en die geeft aan zijn
 168 hoofd orderhandhaving door dat er toestemming is. De hoofd orderhandhaving gaat via de
 169 mobilfoon geeft die aan de compagniescommandant toestemming om geweld te gebruiken.

170 En de compagniescommandant geeft op zijn eigen kanalen met de eenheden waar het om
171 gaat, geeft die het bevel om op te treden en is ook als leidinggevende verantwoordelijk voor
172 het geweld dat toegepast wordt en de mensen in de linie krijgen in hun oortje in hun helm
173 krijgen ze te horen voorwaarts geweld, toepasbaar geweld is toegestaan.

174 I: Oké

175 R1: Dus dat vind heel getrap plaats, maar op individueel niveau krijgen ze te horen dat er
176 toestemming is. En dan nog de mate waarin ze het geweld zelf gebruiken zijn ze zelf
177 verantwoordelijk voor, dus het is niet zo dat je de toestemming krijgt om de wapenstok te
178 gebruiken en dat je dan als een idioot op iemand mag inslaan. Dan moet je het nog steeds
179 proportioneel doen, maar het is wel onder leiding van, geweldtoepassing onder leiding van
180 een leidinggevende.

181 I: Oké, en hoe was het uiteindelijk gelukt om het protest te beëindigen?

182 R1: Dat is natuurlijk wel, dat was altijd wel een afwachting. De zeventiende januari was heel
183 erg spannend, want de groep kan blijven staan en echt fysiek tegen je gaan keren. Dan
184 ontstaat er een soort van veldslag he, letterlijk een museum veldslag. Maar wat je ziet is
185 doordat wij in linie komen optreden, en ik weet niet in hoeverre of je het optreden echt goed
186 gezien hebt he, want er zijn prachtige dronebeelden ook van. Sander van der Hulle zal ze nog
187 wel hebben en misschien wel willen delen. Maar dan zie je dat zo'n linie, eerst komen de
188 manschappen en daarachter komen de paarden, de honden, en in het publiek zit nog een
189 eenheid. Dat is zo indrukwekkend, nou dat driekwart van de mensen denkt 'nu wordt het mij
190 te gortig, ik ben bang dat ik aangehouden wordt, ik ga weg. En een paar, dat zijn met name
191 die defend groepen die denken van 'nou we gaan gewoon de strijd aan'. Dus je ziet die
192 beelden dat er dan gewoon halve idioten, excuseer mij mijn woord, die gaan dan een ME-linie
193 aanvallen. Nou, volstrekt kansloos, en dan krijgen ze een klap en dan zijn ze ontzettend zielig
194 dat ze geklapt zijn. En dan zeggen wij, ja, ze zijn eerst vijf keer gewaarschuwd en ze hebben
195 dus acht keer weg kunnen komen maar goed, dan willen ze toch het gevecht aan. En dan
196 worden ze of aangehouden of ze worden verdreven. En wat je eigenlijk daarna ziet, dan kom
197 je bij het concertgebouw, dan wordt de groep ook uit elkaar gedreven, een gedeelte gaat naar
198 links, een gedeelte gaat naar rechts, en wij gaan eigenlijk net zo lang met de ME door tot je
199 eigenlijk ziet dat de groep opgelost is. En dan proberen wij zelf weer zo snel mogelijk weg te
200 gaan, we letten wel op of de groep zich weer gaat hergroeperen of teruggaat naar het
201 museumplein, en zo lang dat niet is dan houden wij op in ons optreden en dan zeggen wij 'nou
202 dan hebben wij ons punt gemaakt, we hebben aandacht gekregen en het is mooi geweest voor
203 vandaag, het feestje is voorbij en wij gaan naar huis'.

204 I: Oké, en is dit ook gelijk aan hoe de politie normaal gesproken protesten beëindigt?

205 R1: Eh, nou ja, wat er op het museumplein gebeurd is is niet normaal, dus dat is echt uniek
206 geweest in Nederland. Eh, maar als je ziet bij ordeverstoringen, daar waar wij op moeten
207 treden, of gewoon met uniform politie of met ME, is het altijd de bedoeling om op te treden
208 en eigenlijk zo snel mogelijk weer af te bouwen. Kijk, op het moment dat je stil gaat staan op
209 een kruising wordt je doelwit, gaan ze dingen naar je gooien. Dus je kan beter de boel in
210 beweging houden en weer gewoon weggaan want als je weggaat dan hebben ze ook geen
211 vijand meer. Dat is wel de strategie om kort daadkrachtig op te treden en dan te stoppen.

212 I: Oké, uhm, ja, zijn er redenen, achterliggende redenen waarom de politie op deze manier
213 optreedt bij protesten?

214 R1: Ja, uh, ja, het heeft alles te maken met als het geen corona tijd was geweest, eh en mensen
215 mogen gewoon bij elkaar staan, nou dan kan je nog een discussie krijgen over de WOM-brief,
216 of ze zich houden aan de maatregelen, maar goed, over het algemeen hoeven wij dan niet op
217 te treden. Maar kantpunt in Amsterdam is natuurlijk 1 juni geweest 2020, waarbij Black Lives
218 Matter op de dam gedemonstreerd heeft, dat liep heel ordelijk en goed alleen de mensen
219 stonden te dicht bij elkaar en dat heeft een politieke rel opgeleverd. Dus daar is heel duidelijk
220 aangegeven, corona gaat eigenlijk boven het demonstratierecht. Je mag demonstreren maar
221 dan moet je je wel houden aan de regels van corona. Dat was in het begin na 1 juni dus heel
222 scherp, dus het is voor een burgemeester van Amsterdam dus ook niet meer houdbaar door te
223 zeggen, ja het is een demonstratie, de mensen staan te dicht bij elkaar, het is rustig, ja ze staan
224 te dicht bij elkaar, maar daar doe ik niks aan. Dat kan niet, dat is niet meer eh, dat is ook niet
225 in het vondelpark waar studenten met elkaar een biertje gaan drinken en hossend en feestend
226 tegen mekaar aan. Dus dan wordt er gewoon verwacht van de overheid dat ze optreden en dan
227 gaan wij optreden op de meest passende manier, en dat is ook een manier die wij dan ook
228 afstemmen met de driehoek. Maar zeventien januari was onhoudbaar, dat er zo'n grote groep
229 op het museumplein stond, en wij zouden dat tolereren, wij zouden dat nou, laten gebeuren.
230 En dan is de vraag, 'ja, welk alternatief heb je dan om het te beëindigen?' Dus elk goed idee
231 daar heeft nog een prijs voor open gestaan, elk goed alternatief om op te treden, he dat die
232 demonstraties, mensen mogen het zeggen. Maar wij vervolgens veertien weekenden op het
233 museumplein zijn wij actief geweest en elke keer hebben wij de demonstratie moeten
234 ontbinden. En eerst het tot een demonstratie moeten benoemen he, want het is nooit als
235 demonstratie aangemerkt. En toen het als demonstratie aangemerkt is hebben wij het moeten
236 beëindigen.

237 I: Ik had ook nog een vraag of de aanpak van de demonstratie op zeventien januari
238 representatief was voor andere protesten?

239 R1: Nou ja weet je, ja en nee he, het was voor die tijd heel bijzonder, en ook de politiemacht
240 die bij de TFO zit was ook heel bijzonder. Maar ehm, als je door de jaren heen kijkt, dan
241 hebben we natuurlijk veel meer van dit soort demonstraties gehad waar onvrede van de
242 bevolking tegen de politiek, tegen maatregelen, toch leiden tot demonstraties die vrij snel
243 groter worden en ook wel ontaarden in geweld. En dus in die zin, ja, wij hadden het een tijd
244 niet gehad, maar past het wel in de geschiedenis. Van de palingoproer tot en met
245 studentprotesten tot en met krakersrellen en eh boerenprotesten en corona-protesten.

246 I: En wat vindt u dat goed is gegaan bij de aanpak van de corona-protesten, in het bijzonder
247 bij die van zeventien januari maar ook in het algemeen over de andere?

248 R1: Wat er goed gegaan is, nou uiteindelijk de hele besluitvorming en eigenlijk ook het
249 optreden he, als je ziet hoe we opgetreden hebben dan is dat uniek maar het is wel helemaal
250 volgens het boekje gegaan he. Dus zoals je opgeleid wordt om een plein te ontruimen, nou
251 dan zou dit een examencasus zijn voor menig ME-opleidingen, zoals het daar gebeurde. Het
252 blijft natuurlijk triest dat het nodig is. De onderliggende reden, de mensen die gewoon niet
253 geloven dat dat, he ik bedoel één van die artsen uit Limburg die geïnterviewd werd die zij
254 'corona bestaat niet, en artsen krijgen 40.000 euro voor een patiënt', ja weet je dan ben je echt
255 van god los, dan denk je ja oké. En ja, de politiek vindt daar van alles van maar de politie

256 moet optreden. En wij zijn daar uiterst voorzichtig in omdat wij hebben een traditie inderdaad
257 van gewoon om goed contact met burgers te hebben. Wij kennen de netwerken goed, wij
258 kennen de, we staan bij de bevolking niet slecht aangeschreven, en dat kan je aardig verpesten
259 met dit soort optredens als je onnodig geweld gebruikt. Kijk, de optredens in Den Haag en
260 Rotterdam die zagen er wat akeliger uit. Wij hebben in Amsterdam eigenlijk maar kortstondig
261 inderdaad de zeventiende moeten knokken, en daarna hebben we al die weekenden daarna
262 was het relatief rustig. Wat het meer een kat en muis spel, van nou we gaan nog even zitten en
263 dan worden we aangehouden en dan gaan we weer weg. Maar er is geen geweld meer
264 gebruikt.

265 I: Oké, en waren er ook nog verbeterpunten, die u achteraf heeft gezien?

266 R1: Ja, die waren er absoluut hoor, en eh, ik denk dat dit ook een hele mooie vraag voor
267 Sander is die als algemeen commandant de operatie heeft gezien wat er is. Kijk wat er in zijn
268 algemeenheid, er zijn twee belangrijke leerpunten die wij door de weken heen hebben gedaan,
269 één is zorg dat je beleid consistent is he. Dus het ene weekend sloten wij mensen in die gingen
270 zitten en hielden we ze aan, en het volgende weekend sloten we mensen in en gaven we ze
271 nog de mogelijkheid om weg te gaan. Dat is voor ME heel lastig. Die snappen dat niet he, ben
272 duidelijk in je keuzes. Maar voor bevolking snappen ze het ook niet en voor demonstranten is
273 het ook raar. Dus zorg dat je een constante lijn houdt in je optreden die bijna voorspelbaar is.
274 En het tweede is, ehm, het duurt nog wel eens lang, voor publiek he, we weten allemaal dat ze
275 om twee uur gingen verzamelen, nou en dan stipt om twee uur stonden er ook mensen en dan
276 kwamen er in no time meer mensen bij en dan kon je eigenlijk het riedeltje voorspellen. En
277 een aantal mensen zeiden wel van 'nou, weetje als je het niet wil, waarom treed je om vijf
278 over twee niet op, en houd je ze aan en veeg je ze weg? En het goed communiceren, dat we
279 heel bewust het eerst laten ontstaan dan de mensen aanspreken, dan de demonstratie
280 ontbinden, dan nog een keer waarschuwen, dan gaan verbaliseren, en ten slotte pas te gaan
281 verdrijven en aanhouden en dat kost dus tijd. Dat moet je goed blijven uitleggen zowel in je
282 eigen organisatie als naar buiten. En als je dan de opdracht geeft als driehoek, oké nu mag je
283 optreden, veeg het museumplein schoon, ehm, dan moet daar ook niet te lang over heen gaan,
284 want het heeft al lang geduurd, he, dus als je om twee uur begint en om drie uur zegt de
285 driehoek 'nou, het is nu mooi geweest, treed op', en het duurt tot half vier voordat de ME
286 verschijnt en gaat optreden. Nou dat is een leerpunt, dat je zegt ja weetje dit zie je gewoon, dit
287 zijn allemaal de scenario's die we voorspeld hadden, zorg nou dat ze om de hoek klaar staan
288 en dat als ze het sein krijgen 'u mag' dat ze ook relatief snel ook gewoon kunnen optreden. Ja,
289 en eentje is ook gewoon ja, zorg gewoon dat je goed blijft communiceren met de
290 gemeenteraad, met de demonstranten zelf, blijf uitleggen waarom je het doet, ja want uh, in
291 kleine kring snap je het wel maar je moet het ook blijven uitleggen.

292 I: En op welke manier heeft het coronavirus precies impact gehad op de aanpak van de
293 protesten?

294 R1: Ja, eigenlijk alles. Het ging om corona, dus uh, men was het niet eens met de vrijheid
295 beperkende maatregelen rondom corona en daarom trad men op en dat deed men op een
296 manier om ons uit te dagen om juist ook de corona regels te overtreden, ehm, dus uhm ja. Het
297 was corona, het ging om corona, het was ook de reden van het optreden, eh, en je ziet dat het
298 nu langzaam uitdooft. Enerzijds omdat de vrijheidsbeperkende maatregelen minder worden,
299 anderzijds omdat het museumplein in de hekken staat en het gras vernieuwd wordt. En ook

300 omdat de animo om te demonstreren minder wordt omdat er ook een aantal dichards denken
301 ja weetje ja nu zijn er tien miljoen mensen gevaccineerd en de besmettingen nemen af, het zal
302 toch wel ergens goed voor zijn. Maar dit was het ultieme uitingsvorm van het ongenoegen van
303 de bevolking over corona.

304 I: Maar hebben jullie verder als overleg nog aanpassingen in het beleid om te protesteren, ja
305 de aanpak van de protesten verandert doordat er corona nu is?

306 R1: Eh, nou we hebben, hoe verder we kwamen en hoe meer er versoepeld werd, hoe meer
307 wij ook weer toestonden eh, voor demonstreren. Dus, het aantal bezoekers, een demonstratie
308 statisch of dynamisch, dat is in de afgelopen weken weer versoepeld. Ook op een gegeven
309 moment op het museumplein hebben we ook gezegd, als het vijfhonderd mensen zijn, max.
310 vijfhonderd, en ze staan, ja, niet met elkaar te dansen, dan staan we het toe, dan laten we het
311 uitdoven. En dat was in de eerste weken, op zeventien januari, ondenkbaar. Dus je ziet he, dat
312 we wel meebewegen, ook kijken naar de maatschappelijke reactie maar ook kijken naar de
313 maatregelen hoe ze zich ontwikkelen en daar hebben we onze strategie wel op aangepast.

314 I: Ehm, ja ik weet niet of het van toepassing is hoor, maar heeft u ervaring met de aanpak van
315 demonstraties en hoe ze dat in andere landen doen?

316 R1: Nee, nou ja weetje ik kijk net als anderen wel televisie he, dus als ik demonstraties zie in
317 Parijs en Brussel, dan eh, dan zijn wij meer een praatpolitie. Dus zelfs onze ME's blijven
318 praten met de mensen die voor hen staan en blijven in verbinding. In Parijs en in Brussel gaan
319 de maskers, de helmen naar beneden he, de vizieren gaan naar beneden en er wordt gewoon
320 hard opgetreden. Eh, dus als daar het commando gegeven is 'je mag gewoon geweld
321 toepassen en de straat mag leeg' dan lijkt ook alles geoorloofd, ehm, en daar is overigens ook
322 wel verzet over, dat zie je in Parijs ook he, dat men dat niet accepteert. Wij proberen daar was
323 dat voorbeeld wel van als mensen gingen zitten gingen we er omheen en dan gingen we eerst
324 het plein leegvegen en dan kwamen we terug en dan gingen we met die mensen aan de gang,
325 en dan gingen we ook gewoon rustig dan zeiden we 'jongens hé weet je nou zeker dat je hier
326 gaat zitten?'. Dus dat eh, je ziet wel dat we daar in Nederland iets anders mee omgaan,
327 nogmaals Duitsland weet ik niet, ik weet wel van Duitsland dat ze ook heel massaal kunnen
328 optreden he, wij hebben in Amsterdam 5500 politiemensen bij een beetje demonstratie in
329 Duitsland zetten ze er 5500 in en hebben ze helikopters klaar staan die de ME ter plekke
330 brengt. Nou dat is echt even een andere schaal, maar ik denk dat basaal de manier van werken
331 wel veel overeen komt.

332 I: En weet u dan wat voor dingen er kenmerkend zijn voor de Nederlandse politie aanpak van
333 protesten?

334 R1: Ja, ik moet eerlijk zeggen, de Nederlandse aanpak, uhm, er is een verschil in het optreden
335 tussen Amsterdam en Den Haag. En Den Haag heeft ook heel veel met demonstraties te
336 maken, maar Den Haag is uh, korter op de bok. Dus die accepteren minder en treden sneller
337 op en ook harder. Uh dus er is niet een Nederlandse in die zin echt Nederlandse aanpak, maar
338 ehm, waar we als Nederlandse politie wel voor bekend staan is A) dat we heel veel aan de
339 voorkant proberen in contact te komen met de demonstranten en dat is echt, ik bedoel wij
340 hebben in Amsterdam gemiddeld twee, drie demonstraties per dag, en elke demonstratie die
341 aangemeld wordt, dan wordt er contact opgenomen door de gemeente en/ of de politie, en dan
342 wordt er gevraagd eh wat wil je gaan doen, maar er worden ook allerlei suggesties gedaan en

343 ook gezegd jij moet het zelf organiseren. En dat betekent eigenlijk, en als het een uhm, pro-
344 Palestijnse demonstratie is dan zetten wij een netwerk in dat daar goed in gespecialiseerd is,
345 maar als het een boeren protest is dan hebben wij een ander netwerk die weer het contact legt.
346 En eigenlijk op de demonstratie zelf komen ze elkaar tegen als bekenden, en dan zie je dat er
347 altijd een hele grote bereidheid is om naar mekaar te luisteren. En dat betekent ook dat als de
348 organisator zegt van 'ja weetje ik moet nu echt, het moet echt een kwartier langer want ik heb
349 nog één spreker', dan zeggen wij 'oké weetje, volgende keer beter regelen, maar is goed'. En
350 als wij zeggen 'weetje nou moet je echt even ophoepelen, mensen moeten meer uit elkaar
351 staan want anders moeten we het beëindigen', dan doet een organisator dat. Dus onze
352 verbinding aan de voorkant is met de organisatoren is vrij goed. Dat is niet in alle landen zo.
353 Er zijn landen die zeggen 'nou weetje we gaan met die mensen helemaal niet overleggen, het
354 zijn mensen die het niet snappen. We gaan gewoon kijken wat we zien en dan gaan we
355 gewoon optreden'. Nou wij zijn echt van verbinding, contact, afspraken maken, eigen
356 verantwoordelijkheid neerleggen bij de organisator, en dat allemaal vastleggen in een WOM-
357 brief. En dat is de basis voor je optreden.

358 I: En zijn er dan ook nog andere dingen kenmerkend speciaal voor de Amsterdamse politie
359 aanpak van protesten?

360 R1: Ja, Amsterdam heeft als een van de weinige in Nederland een vredeseenheid, zo heet die.
361 Dat is een onderdeel van de ME-organisatie, daar zitten veel wijkagenten in maar ook veel
362 mensen uit de netwerken, en dat is al wat ze zeggen he, de vredeseenheid is de eerste eenheid
363 die een demonstratie begeleidt en die is gericht op vrede. Dus die staat niet met de rug naar de
364 demonstranten maar die staat met het gezicht naar de demonstranten. En die zijn heel veel in
365 gesprek, die staan ertussen, die hebben altijd de gele hesjes aan, zijn heel herkenbaar. Eh eh,
366 maar die zullen zich tot het uiterste uittrekken om niet te hoeven optreden, niet geweld te
367 hoeven gebruiken en geen verbaal te hoeven schrijven. Dat is uniek. Een vredeseenheid die
368 zie je niet in veel steden of landen terugkomen en voor ons is het een heel belangrijk
369 onderdeel van onze parate organisatie.

370 I: Ehm ja, u had zonet al gezegd zeg maar dat de politie agenten ook een oortje in hadden, en
371 dat ze zo dingen hoorden, en in hoe verre hebben de mensen daar op straat, de politiemensen
372 op straat, dan nog autonomie in wat ze precies doen?

373 R1: Nou dat is bij een ME-optreden beperkt, eh omdat je het ook gewoon niet kan hebben dat
374 als je een commando krijgt 'voorwaarts' dat één iemand zegt 'nou, ik dacht dat ik nog even
375 bleef staan'. Dus eh, kijk ze worden altijd meegegeven van blijf goed nadenken he, dus je
376 bent zelf verantwoordelijk voor je eigen optreden. Maar bepaalde commando's, dat zit in een
377 ME-organisatie, die moet je gewoon volgen. Uhm, en let op elkaar. Eh, dus dus ehm, het soort
378 en mate van geweld daar ben je altijd nog zelf verantwoordelijk voor. Maar als je, en als je
379 echt een optreden hebt waar je gewetensbezwaren tegen hebt, eh dan kunnen we je gewoon
380 verplichten om op te treden maar we proberen er wel rekening mee te houden. Nou, eh, dus
381 ehm, dat klinkt erg als een militaristische operatie, dat is het niet. Het zijn wel, het is een
382 optelsom van veel mensen en daar houden we echt rekening mee. Eh, alleen in het heetst van
383 de strijd zijn er commando's en discussie vooraf of achteraf maar niet op het moment zelf.

384 I: Oke, uhm, dan heb ik alleen nog mijn laatste vraag of er nog iets belangrijks is waar ik geen
385 vragen over heb gesteld volgens u?

386 R1: Oh even nadenken hoor. Want je richt je specifiek op zeventien januari he, dat is he, dat is
387 een beetje de focus van je onderzoek?

388 I: Ja.

389 R1: Ja. Nou ja kijk wat bijzonder is he, is uh, dat we te maken hadden met eigenlijk geen
390 demonstratie he, een individu die oproept hij zegt 'ik ga koffiedrinken op het museumplein,
391 dus als je zin hebt in een kop koffie, kom he' dat is een prachtige manier om de wet openbare
392 manifestaties te omzeilen he. Ik heb helemaal geen uiting en ik roep niet op, ik ga gewoon
393 koffiedrinken en dat staat in dit land vrij. Dus dat wel dat je zegt ja weetje, de mensen die zich
394 altijd netjes aan de regels houden die zeggen ik meld netjes een demonstratie van te voren
395 aan, dan krijg ik allemaal voorwaarden, daar houd ik me ook allemaal aan. Maar, zeventien
396 januari was wel de truc gevonden om dat gewoon te omzeilen en dan zeggen van ik ga
397 gewoon niks aanmelden, ik noem het ook geen demonstratie, ik noem het gewoon
398 koffiedrinken. En wat één iemand dan toch in zijn eentje voor mekaar van krijgen he, zo
399 weetje dat gaat bij, ja, burgerlijk verzet, dat zag je nu ook wel weer in optima forma gebeuren.
400 En dat is, dan komt er een hele beweging op, van gele parapluutjes, en mensen uit het hele
401 land sluiten zich aan he, veertien weekenden lang komt er gewoon een vrouw uit Drenthe,
402 pakt 's ochtends de trein en is om twee uur op het museumplein en is daar twee uur, loopt
403 terug naar het station en pakt de trein weer naar huis en heeft voor haar gevoel een belangrijke
404 bijdrage geleverd aan de maatschappij. Ja, weetje dat zijn wonderlijke processen, maar eh,
405 maar geïnitieerd door één iemand die zegt van ik ga hier verzetten. Ja, en het tweede is wel
406 dat je weet nooit hoe het geweest was als wij op zeventien januari niet hadden opgetreden
407 zoals we opgetreden hebben. Maar uiteindelijk zijn wij al die weken daarna toch goed in
408 verbinding gebleven met de demonstranten en hebben alleen maar opgetreden als we dachten
409 'ja nu kan het ook echt niet anders' en hebben ook menig keer complimenten gekregen van de
410 demonstranten die zeggen 'nou we vinden dat jullie zich zeer netjes hebben gedragen, we
411 hebben ruimte gekregen om onze mening te zeggen en dat is op een hele nette manier
412 gegaan'. Nou, weetje dat is ook een beetje Nederland.

413 I: Ja, dat is wel fijn ja.

414 R1: Ja, ja.

415 I: En vindt er dan bij de politie nog een evaluatie na de protestaanpak plaats?

416 R1: Ja veel. Kijk per optreden is er een evaluatie eh en er zijn ook tussenevaluaties geweest
417 waar met name de algemeen commandanten, want die wisselden per week, eh elkaar op de
418 hoogte hielden van waar moet je op letten, wat zou er anders kunnen. We hebben ook
419 gesprekken gehad met pelotonscommandanten, van eh, waar zit nu onvrede in het optreden?
420 He wat ik zei van het wel op niet aanhouden, het wel of niet bestuurlijk verplaatsen, dat zijn
421 echt discussies die worden goed genomen in de driehoek, maar die moeten nog beter
422 gecommuniceerd worden naar de mensen die het moeten uitvoeren, anders snappen ze er echt
423 niks van. Dus ja die evaluaties die hebben we wel gehad. Ja.

10.4 Interview transcript second interview (10-06-2021)

1 I: Dan ga ik beginnen met de eerste vraag. Mijn onderzoek focust zich op het protest dat op 17
2 januari heeft plaatsgevonden in Amsterdam. Toen protesteerden mensen op het museumplein
3 tegen de corona maatregelen en tegen het kabinet. Op welke manier was u betrokken bij dit
4 protest?

5 R2: In die tijd was ik de algemeen commandant maatschappelijke onrust. Dus ik heb niet zelf
6 daadwerkelijk bij dit protest gewerkt. Uhm, dus ik weet niet of je dan nog iemand anders zou
7 moeten interviewen, dat zou nog kunnen. Uhm, maar dit was zo'n beetje de eerste oprisping,
8 ook echt de grote oprisping na aanleiding van de corona maatregelen, en die hield toen twee
9 weken aan. Dat was de zeventiende, de vierentwintigste, waarbij we na de vierentwintigste
10 eigenlijk ook naadloos over gingen in de avondklokrellen. En in dat hele spectrum was ik de
11 algemeen commandant maatschappelijke onrust, dus zorgde ik voor de beleidsafspraken die
12 we met het openbaar bestuur maakten, openbaar ministerie, gemeente en de afstemming met
13 andere eenheden.

14 I: Oké, en welke ervaring heeft u met dit protest?

15 R2: Ja met dit protest dus niet concreet. Want ik was daar zelf niet bij aanwezig, nou ja anders
16 dan dat ik daar natuurlijk met uitzonderlijk veel belangstelling naar gekeken heb. En uh,
17 natuurlijk van de direct betrokkenen wel veel heb gehoord over het verloop daarvan.

18 I: Oké. Even kijken, weet u precies hoe, door wie en op welk moment er wordt besloten dat de
19 politie moet ingrijpen bij een protest?

20 R2: Jazeker dat weet ik. Uh, kijk de politie is aanwezig op straat en monitort daar de gang van
21 zaken en probeert ook van tevoren altijd een inschatting te maken van wat kunnen we nu
22 verwachten, wie gaan er komen, wat is de aard van de groepen die gaan komen, zijn die
23 gewelddadig, zijn die niet gewelddadig. Ja bij de protesten van 17 en ook van 24 januari was
24 ook al duidelijk dat hier uh, groepen aansloten bij de demonstratie die niet alleen tegen de
25 corona maatregelen wilden protesteren maar ook vooral uit waren op confrontatie. Dus dit
26 ook hier ook een gelegenheid in zagen om uh, nou ja te gaan vechten met de politie. Dat
27 bestond onder meer uit uhm, nou harde kern voetbal supporters maar ook de destijds
28 opgerichte diverse varianten van de defense leagues. Uhm ja, die gewoon uit waren op
29 geweld. Nou dat weet je dat een beetje van tevoren en dan spreek je met, in driehoeksverband,
30 dat is hoe het heet, dus met gemeente, ook met burgemeester en officier van justitie af van,
31 nou wat staan we toe en wat staan we niet toe. Uhm, nou laat duidelijk zijn dat het recht op
32 demonstratie een zeer belangrijk grondrecht is, dus daar zal in het begin altijd ruimte voor
33 zijn. Maar, dat organisatoren en deelnemers aan de demonstratie wel gehouden zijn om deze
34 ordelijk te laten verlopen, de wet niet mogen overtreden, uhm en dat je van tevoren dan wel
35 afsprekt als de wet overtreden wordt, dan grijpen we daar op in. En dat was hier natuurlijk al
36 vrij snel aan de hand, omdat het niet ordelijk verliep. Uiteindelijk dan dat je de demonstratie
37 ontbindt. Nou dat doet de politie niet, nou feitelijk misschien wel maar het is een beslissing
38 van de burgemeester om de demonstratie te ontbinden. Ja en dan is het aan de politie om dat
39 zo ordelijk mogelijk te laten verlopen, maar wel effectief. En dat bestond er die twee
40 weekenden in dat uh, nou dat er mensen uiteen gedreven werden, uhm, hier en daar wel wat
41 confrontatie met de politie ook was. Maar dat in ieder geval de groepen zoveel mogelijk
42 verspreid worden. Uhm, dus uiteindelijk was het een beslissing van het gezag van de
43 burgemeester en de hoofdofficier, in aanwezigheid van een politiechef uhm, om in te gaan
44 grijpen. En dat is wel allemaal voorbereid.

45 I: Oké. Uhm, en kunt u iets meer vertellen over hoe het politieoptreden dan precies wordt
46 voorbereid?

47 R2: Nou het politieoptreden nou wat ik zei he, dus er worden inschattingen gemaakt op basis
48 van informatiebronnen en dat is social media, maar ook heimelijke informatiebronnen die we
49 daarvoor kunnen aanboren. Om een goede verwachtingen te maken van hoeveel mensen
50 komen er, welke soort mensen komen er, en wat zijn ze voornemens? En daar zorg je dan dat
51 je dan de juiste politietroepen tegenover hebt staan. Dus op het moment dat je verwacht dat
52 het gewelddadig wordt zorg je in ieder geval dat je de mobiele eenheid, de
53 aanhoudingseenheid en de ondersteunde parate eenheden zoals honden, paarden uh,
54 waterwerper, paraat hebt. Dat je, ervoor kan zorgen dat als je veel mensen aanhoudt dat die
55 ook nog effectief afgehandeld kunnen worden. Dus dat het opsporingsproces goed kan
56 verlopen. Uh ja, dat betekent dat je een flinke inzet van tevoren op uh, pleegt.

57 I: Oké, uhm, even kijken hoor, uhm, zijn er bepaalde strategieën of tactieken die de politie
58 Amsterdam heeft bij het aanpakken van protesten?

59 R2: Uhm, ja. Daar waar het het normale eigenlijk overstijgt zie je dat we er vaak voor kiezen
60 om het in SGB0 verband op te pakken. SGB0 staat voor Staf Grootschalig en Bijzonder
61 Optreden. Ehm, en dat is eigenlijk niks meer dan het normale politiewerk opgedeeld in zeven
62 of acht processen. Waarbij je dan voor elk politieproces, waar het gaat over ordehandhaving,
63 opsporing, informatie winning, mobiliteit, contact maken met demonstranten, nou dat zijn dan
64 een aantal processen die uit elkaar worden gehaald en elk proces krijgt een eigen
65 commandant, en die vergaderen dan met elkaar over nou wat is nu onze beste tactiek, onze
66 beste strategie en hoe moet onze voorbereiding er uitzien. En welke richting hebben we
67 daarvoor nodig vanuit het gezag. Dus als het het normale overstijgt, dan hebben we daar
68 speciaal getrainde proceseigenaren voor die heel goed weten wat de politie kan, ook heel goed
69 weten hoe ze dat moeten organiseren. Uhm, en dat doen we in situaties waarbij je dat
70 eigenlijk niet meer bij één iemand kan neerleggen. Dus dan splits je daar de taken in. Nou, dat
71 is een strategie die we daarin voeren. En de operationele strategie ziet er eigenlijk altijd uit dat
72 het, dat noemen we dan gefaseerd optreden, dus we beginnen nooit met het grofste geweld.
73 Het is altijd gematigd, altijd in de opbouw. Er zal altijd een waarschuwing in zitten. Uhm,
74 maar uiteindelijk als puntje bij paaltje komt, mensen luisteren niet naar de opdracht die de
75 burgemeester ze eigenlijk geeft, dan moet dat soms ook met geweld bereikt worden.

76 I: Oké. En u zei dat als het het normale overstijgt, maar wanneer weet je dan precies wanneer
77 dat punt er is?

78 R2: Ja, ja dat is een hele goeie. En dat is altijd afwegen. En overleggen. En soms kan een
79 demonstratie van honderd mensen al reden zijn om een SGB0 in te stellen, en soms een
80 demonstratie van 30,000 mensen niet. Als we in het huidige kijken naar de pro-Israël pro-
81 Palestina demonstraties, uhm, dan zijn veel kleinere aantallen al reden om in SGB0-verband
82 te gaan werken, terwijl nou ja een paar jaar geleden deden we een FNV demonstratie met
83 30,000 mensen of de Women's March met 10,000 vrouwen die door de straat lopen, ja deden
84 we met een hele kleine inzet eigenlijk. Dus dat is puur wat je verwacht he, als je verwacht dat
85 het complex wordt, dat je vaak bestuurlijke beslissingen nodig hebt in het moment, als je
86 mobiele eenheid wil gaan inzetten. Dat zijn allemaal indicatoren waarop je er uiteindelijk toch
87 voor kiest om een SGB0 in te stellen.

88 I: Oké, uhm, bestaan er tijdens de protesten, zijn er nog speciale tactieken, strategieën om de
89 conflicten te verminderen?

90 R2: Ja, zeker. Vanaf het begin af aan zorgen we ook als politie altijd dat we proberen zo goed
91 mogelijk in verbinding te zijn met de verschillende organisatoren, eh, dan wel de wat hardere
92 demonstranten binnen de groep. Uh, daar zetten we dan de vredeseenheid voor in. Dat zijn de
93 mensen die heel goed zijn, gewoon in het praten met demonstranten, met mensen serieus
94 nemen, en tegelijkertijd om de grens van wat toelaatbaar is en niet, uhm, en zij kunnen
95 demonstranten dan ook vaak wel aangeven, nou houdt het nou gewoon een beetje rustig, en
96 proberen dat een beetje op een laagdrempelige manier die demonstratie ordelijk te laten
97 verlopen. Uhm, dat doen we eigenlijk in alle gevallen waarvan we verwachten dat er later uh,
98 nou ja shit of geweld ontstaat. Uhm, ja dat werkt vaak heel goed, en soms ook niet, en dan is
99 er altijd een omslagpunt dat je, nou ja, stopt met vriendelijk praten en dan schakel je over op
100 de tactiek en dan geef je duidelijke instructies. Uhm, ja je probeert zo lang mogelijk zo de-
101 escalerend mogelijk op te treden. Dus het is altijd gericht op het uh, weer terug brengen van
102 de rust in de stad, of de rust in de demonstratie. Uhm, ja daar heb je dus verschillende
103 tactieken voor. Inzetten van de vredeseenheid, ja als dat niet werkt dan pak je wat steviger
104 door, uh en dan heb je daar vaak ook weer een bestuurlijke beslissing voor nodig, een
105 beslissing van de burgemeester voor nodig. En dat kan er uiteindelijk toe leiden dat je ook met
106 geweld ingrijpt met wel met doel om een einde te maken aan de wanordelijke situatie, dus om
107 de orde weer terug te brengen.

108 I: En dan naast de vredeseenheid, en de gewone politiemensen en de ME, hebben jullie nog
109 meer eenheden?

110 R2: Ja, we hebben de aanhoudingseenheid, dat is ook een, nou de Romeo's zoals ze inmiddels
111 in Nederland bekend staan. Dat is gekoppeld aan hun roepnummer. Een roepnummer dat gaat
112 altijd bij parate eenheden gaat vooraf een letter aan vooraf, en bij hun is dat de 'r' en dat
113 noemen we dan de Romeo. En zij zijn er speciaal voor om de ratdraaiers, dus diegenen
114 waarvan we het meeste geweld al hebben gezien, zo snel mogelijk ook aan te kunnen houden,
115 zodat je vaak in een groep al snel de angel eruit hebt. Omdat het overgrote deel van de
116 demonstranten is niet uit op geweld, uh, en een klein aantal verpest het dan voor de grotere
117 groep. En als we die er zo snel mogelijk uit kunnen halen, dan keert de rust ook weer zo snel
118 mogelijk terug. Dat is de opdracht van de aanhoudingseenheid.

119 I: Oké. Dus er zijn vier verschillende soorten eenheden?

120 R2: Ja, nee sorry dan hebben we er natuurlijk nog meer. We hebben natuurlijk nog de ruiters,
121 he dus de paarden, paarden weer in combinatie met de ME, uhm en hebben een hele nou ja,
122 forse uitstraling. Als er twee paarden op je af komen rennen die kunnen een hele groep in
123 beweging zetten en die kunnen soms ook met een paar paarden gewoon een straat goed
124 afsluiten, uhm, waarbij je eigenlijk redelijk geweldloos een groep kan sturen. Dus als de
125 Mobiele Eenheid dat doet dan zal dat vaak gepaard gaan met slagen van de wapenstok, terwijl
126 het paard vanwege de dreiging, nou ja van het voorkomen van het paard, soms ook al het doel
127 kan bereiken. En dan heb je dat een stuk geweldlozer bereikt. Dan hebben we nog honden.
128 Nou die hebben ook een flink afschrikkende werking, uhm, nou dat is ook niet fijn als je door
129 een hond uiteindelijk te grazen wordt genomen, want dan loop je echt lelijke verwondingen
130 op. Dus ook niet iets wat ze zomaar inzetten, dan moet de geweldspiraal al flink omhoog zijn
131 gegaan. Eh, en dan is er ook nog de waterwerper. De waterwerper heeft ook een nou ja, ook

132 een, ja hoe moet ik het zeggen, een beetje een, als je naar beauty and the beast, het ziet eruit
133 als de beast. Maar feitelijk komt er water uit, en dat kun je in vele varianten eruit laten komen.
134 Dat kan die hele harde gerichte waterstraal zijn. We hebben allemaal die beelden ook gezien
135 van dat meisje die wat eh, in d'r gezicht of op haar hoofd wordt geraakt, helemaal onderuit
136 wordt gespoten, ja dat is wel de meest agressieve vorm van de waterwerper, en dat heeft dan
137 ook echt heel veel impact. Uhm, maar de waterwerper kan er ook gewoon voor zorgen dat
138 mensen slechts nat worden door over de menigte heen te spuiten en door de straal veel breder
139 te zetten, ja en als het nat is en het is wat koud, dan ben je ook wat minder genegen om lang
140 op de plek van de demonstratie te blijven. Uh, dus het is in die zin ook een vrij geweldloze
141 manier om te zorgen dat de rust weerkeert. Maar vanwege zijn voorkomen ziet die er ook heel
142 agressief uit. Nou dan hebben we rondom de demonstraties vaak ook nog eh,
143 verkenningseenheden. Want ook gedurende de demonstraties willen we natuurlijk weten wat
144 er gebeurt he, of mensen weggaan, of dat er nog groepen aankomen of dat er op andere
145 locaties ook nog eh groepen zijn en daar voeren wij dan ook heimelijk onderzoek naar. En dat
146 doen we natuurlijk ook online, maar ook in eh, gewoon op straat. Dus dat is een beetje het
147 palet van eenheden die we op straat hebben.

148 I: Oké. Ik had gelezen dat er soms mensen uit andere plaatsen nog mensen mee kwamen
149 helpen bij protesten, dan bijvoorbeeld in Amsterdam uit Rotterdam of andere plaatsen, ik weet
150 niet of u dat weet, maar of dat het geval was op 17 januari?

151 R2: Jazeker. 17 januari was ook een dag dat veel mensen van buiten de stad deelnamen aan de
152 demonstraties waaronder de verschillende defense leagues die er waren. Dus we hadden
153 bijvoorbeeld daarvan de IJmuiden defense league, ja dat zijn gewoon jongens, jonge mannen,
154 uit IJmuiden die dan hier uh, nou ja, onrust komen trappen. Nou ja, flink aantal was echt van
155 buiten de stad afkomstig. Dat is sowieso wat we in Amsterdam veel zien. Amsterdam heeft
156 een nationale, soms internationale uitstraling, uhm, waarbij het nou ja, mensen uit het hele
157 land hier komen demonstreren.

158 I: En qua politiemensen kwamen die allemaal, uh waren het Amsterdamse politiemensen?

159 R2: Nee. Ook niet, omdat wij dusdanig grote politiemacht ook niet op de been kunnen
160 krijgen. Uhm, dus wij hadden daar veel bijstand ook van andere eenheden voor.

161 I: Gebeurt dat vaker?

162 R2: Ja, dat gebeurt vaker. Sterker nog, nou we hebben de afgelopen twee weekenden geen
163 SGBO gehad, maar dat waren de eerste twee weekenden van dit jaar dat er geen SGBO was,
164 he, en in al die optredens hadden we ook gewoon bijstand vanuit andere eenheden. Je moet zo
165 denken wij kunnen wel twee à drie pelotons ME op de been krijgen, maar het normale
166 politiewerk gaat ook door. Mensen blijven 112 bellen, er blijven inbraken gepleegd worden,
167 dus dat moet ook doorgang vinden. Uhm, dus op zulke momenten hebben we ook hulp van
168 andere eenheden nodig.

169 I: Oké. Bestaan er nog bepaalde strategieën voor het arresteren van personen bij protesten?

170 R2: Ja, uhm, door dat in ieder geval zo snel mogelijk te doen, en dat kun je ook wel op de
171 beelden zien he. Dus zo'n aanhoudingseenheid probeert ongemerkt en snel dichtbij de
172 persoon te komen, en dan heel snel de persoon te pakken en in het voertuig te krijgen en weer
173 weg te zijn. Zodat ook de rust weer zo snel mogelijk terugkomt en dat moet dan ook veilig.

174 Dus wat je ziet is dat er twee mensen, drie mensen, uh, belast zijn met het pakken van de
175 verdachte. En de andere zorgen voor een veilige werkomgeving. Dus dat zijn de afschermers.
176 Die schermen hun collega's die bezig zijn met de aanhouding af. Uhm, als dat in de buurt van
177 de Mobiele Eenheid is, wat je dan ziet is die aanhouding die vindt dan meestal voor de ME-
178 linie plaats, omdat de ME vaak tegenover de demonstranten staat. En als de ME dat ziet dan
179 zal de ME altijd zoals dat dan heet sjacheren, dus die gaan dan, dan rennen ze naar voren,
180 waardoor de aanhoudingseenheid weer achter de ME-linie tevoorschijn komt. Of, ze rennen
181 met de verdachte naar de ME-linie toe, die gaat dan even open, die sluit daarna weer, zodat de
182 aanhoudingseenheid weer in een veilig gebied kan werken.

183 I: Maakt de politie ooit gebruik van luidsprekerwagens?

184 R2: Zeker. Bijna standaard. Elke ME-wagen of elke politieauto daar zit een luidspreker op het
185 dak. En uhm, daar waar er bevelen van de burgemeester worden gegeven, dan zullen die altijd
186 via de luidspreker worden uitgesproken. Meerdere malen, luid en duidelijk, zoals we dat dan
187 noemen op 'niet mis te verstane wijze', dus dat wordt zo gezegd dat je dat niet anders kan
188 opvatten. Uhm, en daar maken we inderdaad gebruik van de luidspreker wagens. We hebben
189 ook gebruik gemaakt van de luidspreker-drone. Dus de drone met een luidspreker eronder om
190 ook boven de mensen, of naast de mensen, het bericht te kunnen geven.

191 I: Oké. En uhm zijn er nog bepaalde manieren waarop, ja voorschriften voor de, voor het
192 gedrag van de Nederlandse politiemensen die bij de protesten aanwezig zijn?

193 R2: Hoe bedoel je dat precies?

194 I: Ja het is een moeilijke vraag, maar het is zeg maar om te vergelijken dan met Duitsland,
195 maar of er voorschriften zijn van hoe ze zich moeten gedragen?

196 R2: Zeker. Uhm, nou we hebben gewoon een geweldsinstructie. Dus het is uitvoerig
197 beschreven in welke situaties we wel en geen geweld mogen gebruiken. Maar in ieder geval
198 wat de redenen zijn waarom we geweld kunnen gebruiken dat kan in zo'n optreden eigenlijk
199 alleen maar op last van meerdere dan. Omdat je in groepsverband optreedt, bepaalt
200 uiteindelijk de eindbaas of er geweld wordt gebruikt of niet. Tenzij je een noodweer situatie
201 hebt he, als iemand opeens met een mes op je af komt lopen, ook in een demonstratie dan mag
202 je echt wel geweld gebruiken daartegen. Uhm, ja en dus het bestaat vooral uit luisteren naar
203 wat de commandant zegt. Dat is de hoofdinstructie en uhm daarnaast zorg dat je er altijd
204 professioneel uitziet. He, dus ga niet lopen hangen op het plein, uhm, als je aan het lunchen
205 bent zorg dat je jezelf ook aan de corona maatregelen houdt, dat soort zaken komt daar nog
206 bij. Maar het belangrijkste uiteindelijk, dus daar waar je ook als Mobiele Eenheid wordt
207 ingezet, dat dat dan onder leiding van de meerdere gaat en dat je dan de opdrachten van je
208 meerdere opvolgt.

209 I: In hoeverre zijn de politiemensen die aanwezig zijn bij protesten nog autonoom in wat ze
210 doen?

211 R2: In hoeverre zijn ze nog autonoom in wat ze doen. Dat ligt ook een beetje aan in welke rol
212 ze daar zijn. Kijk als je bij de mobiele eenheid zit, dan, ja ben je een stuk minder autonoom,
213 want dan werk je echt onder leiding van je meerdere. Maar als je bij de vredeseenheid zit, ja
214 dan wordt je daarin, dan heb je wel een doel en een opdracht, maar ben je wel wat vrijer in
215 hoe je die opdracht gaat bereiken. Uh, omdat je dat in onderhandeling doet, of in gesprek, of

216 met een grap, of nou weetje, dus dan voelt dat wat vrijer. Ja bij de mobiele eenheid is het wel
217 op linie staan, we gaan nu voorwaarts, gebruik wapenstok, he, dat is weinig autonoom.
218 Uiteindelijk heeft iemand altijd wel zelf de keuze om onderdeel te zijn van de Mobiele
219 Eenheid of niet. Dus bij de ME is het weinig autonoom, je hebt wel altijd zelf de keuze om bij
220 de ME te gaan of niet.

221 I: Oké. Uhm, wat vindt u dat goed is gegaan bij de aanpak van de corona-protesten?

222 R2: Uhm, wat vind ik dat er goed is gegaan. Nou dat we altijd wel het verschil hebben kunnen
223 maken tussen diegenen die uit zijn op geweld en diegenen die uit zijn op het vreedzaam laten
224 horen van het geluid. En dat we, nou je ontkomt er nooit aan he als er veel geweld is dat je
225 uiteindelijk ook een demonstratie gaat ontbinden omdat dat ook maar de voedingsbodem is
226 waarop dat geweld kan plaatsvinden, maar na een paar keer hebben we dat echt uhm, ja na
227 twee keer, twee keer is er natuurlijk flink opgetreden, uhm, en die keren daarna hebben we de
228 demonstratie ook zo veel als mogelijk doorgang kunnen laten vinden, waarop mensen echt in
229 staat zijn gesteld om hun mening ook te uiten. Uhm, en ja dat is altijd balanceren, maar ik
230 vind dat we daar goed in geslaagd zijn.

231 I: Oké. En heeft u ook nog verbeterpunten gezien?

232 R2: Uhm, heb ik verbeterpunten gezien. Ja, nou ja kijk wat ik denk is dat uhm het was een
233 ongekende situatie in Nederland. En uhm, dat dat voor gezagdragers echt wel even moeilijk
234 was om zo fors op te treden. Uhm, want dat is een beeld wat we niet vaak hebben gezien van
235 de politie. En waarbij iedereen zegt nou dit doet weer denken aan de jaren '80 en de
236 krakersrellen en nou weet ik niet of het van die omvang was maar dat de politie zo hard heeft
237 opgetreden dat was echt wel heel lang geleden, en uhm, het was voor burgemeesters toch echt
238 even lastig om in die stand te komen en ook om te geloven wat er ook daadwerkelijk aan de
239 hand was. Ja en is dat nou een verbeterpunt? Ja Nederland wist eigenlijk ook niet wat ons
240 allemaal overkwam. Het is ook gewoon een uiting van de crisissituatie waarvan we nou ja
241 steeds het beeld veranderde elke twee, drie, vier dagen, uh, op heel veel vlakken van de
242 coronacrisis en ook op dit vlak. Uhm, en uhm ja zou een verbeterpunt wellicht kunnen zijn, in
243 crisissituaties stel jezelf nou gewoon echt nog flexibeler op en ga echt minder uit van datgene
244 wat bekend is en stel je meer open voor het onbekende.

245 I: In hoeverre verschilt de aanpak van deze protesten tijdens corona dan met hoe normaal
246 gesproken de politie protesten aanpakt?

247 R2: Uhm, ja in feite in de basis verschilt die niet heel erg. Alleen qua omvang ja was dit
248 ongekend. Uhm, en uhm, nou ja we zetten hier uhm, denk ik zes à zeven pelotons mobiele
249 eenheid op in, destijds. Ja dat was echt heel lang geleden dat we dat hadden gedaan. Sterker
250 nog dat kan ik me eigenlijk niet herinneren. Bij een hele moeilijke, forse voetbalwedstrijd
251 zetten we wel eens vier pelotons mobiele eenheid in. Nou ja, en dat was dan echt een
252 ongekende inzet. En nu eh, zaten we met gemak aan zes à zeven. Dus in die zin verschilde dat
253 echt heel erg, de omvang, uhm, maar in de basis, ja scheelde het niks. Omdat je eigenlijk van
254 je bestaande structuur gebruikt maakte hebben we daarin niks nieuws bedacht, we maakten
255 van dezelfde strategieën gebruik, alleen moesten we soms geweld gewoon eerder inzetten.

256 I: Uhm, heeft u zelf ervaring met de aanpak van demonstraties en hoe ze dat in andere landen
257 doen?

258 R2: Uhm, nou ik heb wel veel ervaring met aanpak van demonstraties, in ieder geval in
259 Nederland. En in het buitenland, in beperkte mate. Ik ben ooit op werkbezoek in Denemarken
260 geweest. En ik zag daar vooral heel veel overeenkomsten. En de aanpak verschilt ook heel
261 erg, verschilt wel echt per land omdat het gezag over de politie ook in elk land anders is
262 ingeregeld. In sommige landen kan de politie veel autonomer optreden, ligt de grens voor
263 toepassen van geweld ook lager. En dat zie je dan ook wel terug bij optredens rondom
264 demonstraties. Maar dan doe ik dat veel op de beelden en gewoon de kennis van de
265 politieorganisatie uit andere landen en niet specifiek op demonstraties. En nou ja op deze
266 demonstraties. Dus wat dat betreft heb je een mooi onderzoeksonderwerp, doordat je
267 Duitsland met Nederland kan vergelijken daarin.

268 I: En door uw ervaring met de aanpak van demonstraties heeft u een idee wat echt
269 kenmerkende dingen zijn voor Nederland of voor Amsterdam voor wat ze..?

270 R2: Nou ja, uhm, het informatie gestuurd werken is kenmerkend voor de Nederlandse politie.
271 Dus probeer echt zo'n goed mogelijke informatiepositie aan de voorkant te hebben om daar
272 een gepaste inzet op te plegen. En de mate waarin wij contact onderhouden met de
273 demonstranten vooraf en tijdens de demonstratie, ja dat is wel, denk ik echt wel uniek voor de
274 Nederlandse, of dat maakt de Nederlandse politie hier uniek in. En dat maakt dat we ook heel
275 vaak de zaak gewoon tot een goed einde weten te brengen, met zijn allen.

276 I: Oké. Uhm, heb ik alleen nog een laatste vraag, is er nog iets volgens u dat ik niet heb
277 gevraagd wat nog wel belangrijk is?

278 R2: Nee.